

NOVA STRAVDA

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Izhaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22, telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5,
telef. št. 31-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina celoletno Din 44.—, polletno 22.—, Račun
Poštne hranilnice — podružnica Ljubljana, št. 17.751.

Tudi to bi bilo potrebno

Delavstvo stalno postavlja zahteve, kako se naj poboljša njegov socialni in gospodarski položaj. Ne mine dan, da ne bi bile priobčene dolge resolucije in utemeljitve, kako si delavstvo predstavlja odpravo najhujših krivic, ki ga tarejo in mu zagrenjujejo že tako težko življenje.

Delavske resolucije se pošiljajo na pristojne oblasti, objavljajo v časopisju in so predmet razboritih obravnav v vseh strokovnih pokretnih. Če pa na koncu pregledamo uspeh, ki so ga dosegle resolucije, vidimo, da je bilo le malokateri zahtevi delavstva ustrezno in da teče stari voz življenjskih razmer nemoteno naprej in ne meneč se zato, da je stiska delavstva vsak dan hujša.

Nočemo trditi, da pobude, ki jih daje delavstvo s svojimi resolucijami za temeljito spremembo socialnih in gospodarskih razmer, niso koristne. Nesporno imajo vsaj to dobro stran, da je javnost stalno opozorjena, da delavstvo s svojim razmerami ni zadovoljno in da upravičeno pričakuje nekaj novega, boljšega, kar ima sedaj. Le to se nam zdi, da se pri zahtevah, ki jih postavlja delavstvo za naprej, polaga premalo pažnje, kaj bi se lahko v korist delavstva storilo že na podlagi obstoječe socialne zakonodaje.

Ne moremo trditi, da nimamo tudi precej socialnih zakonov, ki so napredni in po svojem besedilu in duhu celo boljši, kot v državah, ki jih tako radi postavljamo za vzgled našim prilikom. Res je pa tudi, da se pri nas velik del socialne zakonodaje v praksi ne izvaja v polnem obsegu. Stalno se dogaja, da se socialna zakonodaja krši, ali se pa posamezna določila, ki so v korist delavstva, sploh ne izvajajo. Delavstvo tudi večkrat ne ve, kakšne pravice ima. Delodajalec rad izrabi nevednost delavstva in zavestno ne izpolnjuje tega, kar je po zakonu predpisano. Niso redki delodajalci, ki stalno kršijo posebno zakonita določila, ki urejajo službeno razmerje delavstva. Ti delodajalci so zato stalni gostje na obrtnem sodišču in pri sreskih sodiščih. Napram delodajalcem, ki kršijo zakonite predpise, delavstvo s svojimi tožbami uspeva, ali tudi ne. Mnogokrat so delavske tožbe propadle, ker delavec pravilno ni znal braniti svojih pravic.

Mislimo, da bi bilo nujno potrebno, da bi pričelo delavstvo sistematično zahtevati, da se ne samo bodoča socialna zakonodaja na novo zgradi, ampak da se tudi obstoječa socialna zakonodaja v polnem obsegu izvaja. Ne pomagajo nam še tako lepi in koristni zakoniti predpisi, ki bi jih prinesla bodočnost, če se ne bo izpeljalo vse tisto, kar že imamo. Potem se zna z novimi predpisi o delavskih pravicah zgoditi tako kot s stari, da bomo imeli sicer lepe predpise na papirju kot sedaj, delavstvo pa v praktičnem življenju ne bo imelo od tega ničesar.

Skrajni čas bi bil, da se v zaščito delavskih interesov pri vsakem sreskem načelstvu ustanovi poseben socialni referat. Izgraditi in izpopolniti bi se moralo najstrožje nadzorstvo nad podjetji, da izpolnjuje veljavne zakonite predpise, ki ščitijo delavstvo.

Zahteve slovenskega delavstva

Preteklo nedeljo so se zbrali naši narodni delavci v Ljubljano na sejo Upravnega odbora Narodne strokovne zveze. Prišli so iz vseh krajev naše ožje domovine. Manjkalo ni niti onih, ki živijo ob severni meji. Iz številne udeležbe smo mogli uvideti, da je naša organizacija predvsem v zadnjem času močno porasla. Prvič so prišli med nas zastopniki naših novih postojank, ki smo jih ustanovili v teh izrednih časih. Ta velika udeležba je bila zgovoren dokaz, da je narodni delavski pokret prav v sedanjem položaju edini, ki more ščititi interese delavstva in voditi odločno borbo za njegove življenjske potrebe. Narodni delavec je uvidel, da je le v narodnem delavskem pokretu zaščiten njegova eksistenca in uveljavljanje v gospodarskih, kulturnih in socialnih ustanovah. Enotna želja vsega tega delavstva je, da dobi svoje zastopstvo v vse korporacije, zlasti pa še v vseh krajevnih prehranjevalnih odborih.

Naši narodni delavci so predvsem govorili o izredno težkem položaju, v katerem se delavstvo nahaja radi pomanjkanja prehrane. Tako so povedali oni s severne meje, da v mesecu februarju sploh niso dobili moke, sladkorja in drugih potrebščin. Ugotovili so žalostno dejstvo, da mora naš delavec po 22 letih, od kar živi v svobodni državi, hoditi z nahrbtnikom po moko. Oni iz Maribora pa so poročali, da v času, ko toliko družin ne dobi niti one količine moke in kruha, ki mu po nakaznici pripada, morejo dobiti nekateri delavci neomejeno količino moke, kruha in vseh drugih živil brez nakaznic v svojih konzumih. Istotako so prikazali zapostavljanje našega narodnega delavca v podjetjih, v katerih prevladuje tuj kapital. Kdor nima legitimacije našemu narodu tujega pokreta, ta ne dobi dela, ali pa prejema veliko slabše plačilo kakor pa tisti, ki je ob vsaki priliki pripravljen izdati našo svobodo.

Iz vsega navedenega je bilo uvideti, da v teh izrednih časih, ko bi moral ves narod nastopiti enotno za ohranitev svoje lastne

demovine, v kateri bi mogli vsi stanovi živeti človeku primerno življenje, izkoriščajo posamezne skupine svoj položaj in se ne ozirajo na potrebe vsega delavstva. Ti naši narodni delavci so merodajne kroge resno opozorili, naj pride vendar čas, da bodo mogli vsi uživati enake pravice, če se od njih zahtevajo večje dolžnosti, kakor pa od drugih.

Osnovna zahteva našega delavstva je bila, da se njegovi prejemki prilagodijo sedanjemu življenjskemu standardu. Ugotovili so, da večina naših podjetij mezd še ni zvišala, čeprav je svoje proizvode podražila in so se tudi življenjske potrebščine dvignile za okoli 100%. Dosedanje minimalne mezde, ki so postale skoraj v vseh obratih maksimalne, nikakor ne odgovarjajo več draginji življenjskih potrebščin. Zato je nujno, da predpiše oblast nove minimalne mezde, ki pa morajo biti vsaj 50% višje od sedanjih. Odločno je bilo poudarjeno, da minimalne plače naših viničarjev ne odgovarjajo današnjim razmeram, predvsem zato, ker je okoli 60% vseh viničarjev v službi pri tujih gospodarjih.

Pomanjkanje zadostne prehrane mora imeti za posledico, da bo delavna moč delavstva močno padla. Otroci delavskih družin se ne bodo mogli duševno in telesno razvijati, ker jim primanjkuje kruha, ki je bil delavski družini glavna hrana. Zato je nujno potrebno, da se poiščejo vsi skriti zakladi in se najde možnost, da bo naš delavec in vsa njegova družina prejemal znatno večjo količino in boljšo kvaliteto moke, odn. kruha. Naš narodni delavec zahteva, da je zastopan v vsakem krajevnem prehranjevalnem odboru, da bo mogel sam kontrolirati višino dospelih pošiljk moke in pravično razdelitev na vse stanove in sloje. Te zahteve so tako skromne, da ne vidimo razloga, da bi se naše delavstvo še v naprej zapostavljalo in se mu ne bi dalo prilike in možnosti, da more samo odločati pri sedanjem razvoju dogodkov in pripravah za nov red, ki nam ga bo prinesla bodočnost.

Zakaj je TPD odklonila razsodišče?

Po neuspešnih pogajanjih in po dveh poravnalnih razpravah so strokovne organizacije vložile pri TPD vlogo, v kateri so predlagale, da se poveri rešitev spora razsodiščnemu odboru. Istočasno so strokovne organizacije v posebni deputaciji izročile predstavniku državne oblasti g. banu vlogo, v kateri so ga opozorile na stališče TPD in na položaj, ki more v revirjih nastati, ako bi se spor ne rešil povoljno. Deputacija je zaprosila g. bana, da zastavi ves svoj vpliv, da

Podjetje, ki bi stalno kršilo zakonite predpise, naj bi ne bilo samo obsojeno in kaznovano na povračilo škode, ampak bi moralo biti podvrženo stalnemu nadzorstvu tako zvane socialne policije.

bi se spor z razsodiščem rešil mirnim potom. Ta korak so storile organizacije zato, ker so bile prepričane, da je danes z ozirom na izredne prilike, kakor tudi z ozirom na težak življenjski položaj rudarjev nujno potrebno, da se spor reši mirno in dobijo rudarji to, kar jim po kolektivni pogodbi, katere TPD še ni odpovedala, pripada.

TPD pa je brez utemeljitve odklonila razsodišče z izgovorom, da ni pričakovati, da bi moglo priti pri razsodiščnem odboru do kake sporazumne rešitve. S tem je TPD prekršila kolektivno pogodbo, kakor seveda tudi onemogočila miren način ureditve mezd svojim delavcem. Temu koraku TPD se mora vsa slovenska javnost čuditi, ker ve, kako ogromne finančne možnosti ima družba, v kateri

prevladuje 80% tuj kapital. Dvomimo, ako je družba računala pri tem svojem ukrepu z vsemi možnimi posledicami, ki morejo nastati po nastalem položaju. TPD naj ne misli, da je s tem, če je odpovedala službo nekaj delavcem, zavrila upravičene zahteve vseh 7 tisoč svojih delavcev. Družba naj se zaveda, da vsa slovenska javnost ve, da so sedanji časi neprimerni, da bi tuj kapital mogel tako v živo rezati našega slovenskega delavca. Istotako naj družba ne pozabi, da tudi naša oblast predobro pozna velike dividende in superdividende, ki so jih tujci prejeli na račun stradanja našega slovenskega delavstva.

Naš delavec ni nergač, kakor si morda predstavlja TPD; naš delavec je skromen v svojih zahtevah. Njegova želja ni bila nikoli pohlep po premoženju, marveč le potreba po nujnih življenjskih potrebščinah. Kdor bi gledal našega delavca, predvsem pa še rudarja, ki ima tako zelo težko delo, v drugačni luči, bi delal vsem 35% slovenskega delavstva veliko krivico.

Važna uredba za rudarje

Dne 19. oktobra 1940 je izdala Nemčija uredbu o izvedbi socialnega zavarovanja v Alzaciji in Loreni. S to uredbu je socialno zavarovanje nemške države razširjeno tudi na Alzacijo in Loreno.

§ 14 dopolnilne uredbe k prvi uredbi z dne 5. 12. 1940 določa, da se smatrajo ohranjene do 31. decembra 1940 vse pričakovane pravice, ki so bile pridobljene pri nosilcu alzaško-lorenskega rudarskega pokojninskega zavarovanja. Po § 15 iste uredbe se pa računajo leta, za katera so plačani prispevki rudarskim zavarovalnicam v Alzaciji-Loreni, kot da so plačani po nemškem zakonu o rudarskem zavarovanju.

Ta uredba je zelo važna za naše rudarje, ki so zaposleni v Alzaciji in Loreni. V smislu čl. 1 pogodbe o socialnem zavarovanju med

Vodstvo TPD se je ob neki priliki v zvezi s sedanjim položajem izjavilo, da pač nima volje pogajati se z obstoječimi organizacijami, ker te med delavstvom nimajo članstva. Vprašamo ravnateljstvo družbe, kdaj so se strokovne organizacije pogajale le za svoje članstvo. Namen strokovnih organizacij ni bil nikoli ščititi le delavstvo, ki stoji v njihovih vrstah, marveč vedno vse delavstvo. TPD tudi ni nikoli ničesar dala organizacijam, marveč vedno le delavstvu. Ako družba joče za razpuščeno organizacijo, ki je baje imela organiziranega večino delavstva, potem vemo, da joče zato, ker je ta organizacija pripomogla, da so delničarji družbe spravili v svoj žep težke milijone, med tem ko naš delavec ni prejel nikoli tega, kar mu pripada. Ravnateljstvo družbe naj se tudi zaveda, da je z razpustom te organizacije prenehal čas skrajnega popuščanja. Zahteve delavstva so danes majhne, utemeljene s kolektivno pogodbo, zato jih bo moglo delavstvo uresničiti. Ako mu tega ne bo dala družba sama, mu more nuditi veliko pomoč vladni komisar.

Jugoslavijo in Nemčijo z dne 5. avgusta 1929 — v veljavo je stopila 3. oktobra 1929 — so namreč naši državljani v Nemčiji izenačeni z domačimi delavci v pogledu dajatev iz socialnega zavarovanja.

Za rentnike, ki že prejemajo rente iz alzaško-lorenskega neugodnega invalidnega ali pa rudarskega zavarovanja, pa velja naslednje: Od 1. januarja 1941 dalje se bodo vse rente in pokojnine preračunale na novo. Dokler se ne ugotove proračunski zneski, bodo koristniki prejeli primeren predujem.

Uredba z dne 19. oktobra 1940 nudi prizadetim zelo koristne ugodnosti, zaradi tega naj se jih poslužijo takoj, da ne bodo pozneje trpeli sami.

Vedno težje se živi

Izšla je januarjska številka Indeksa, ki ga izdaja Artur Benko-Grad v Zagrebu. Podatki, ki jih navaja Indeks so merodajni tudi za Slovenijo in so obenem zanimivo in objektivno merilo, kako so zadnji čas narastli življenjski stroški za delavca in njegovo družino.

Po podatkih Indeksa je od decembra 1940 do januarja 1941 narastel eksistenčni minimum za neoženjenega delavca od 1.015,95 din na 1.036,32 din, za delavsko družino štirih članov pa od 2.661,01 na 2.721,26 din. Predvsem so narastli stroški za prehrano, obleko in obutev ter razsvetlavo in kurjavo, dočim so ostali stroški za stanovanje vsled stanovanjske zaščite nespremenjeni. Če primerjamo po Indeksu stanje življenjskih strokov v avgustu 1939 s stanjem januarja 1941, dobimo naslednjo sliko: Stroški za prehrano so se povečali za 65,59 odst., stroški za obleko in obutev so se povečali za 75,48 odst., stro-

ški za kurjavo in razsvetlavo so se povečali za 32,89 odst., dočim so ostali stroški za stanovanje nespremenjeni. Skupno so se stroški za življenjske potrebščine povečali za 53,29 odst.

Po Indeksu, kjer se upošteva le najnujnejše življenjske potrebščine, bi moral zaslužiti delavec, ki ima štiričlansko družino na mesec 2721,26 din. Dejansko povprečje delavskih plač je pa mnogo nižje, kot ga pa predvideva Indeks. Ker zaslužijo delavci mnogo manj, kot pa predvideva Indeks, na splošno tudine velja povprečje zvišanih stroškov za življenjske potrebščine za 53,29 odst. Delavec troši največ svojega zaslužka za prehrano in obleko in obutev ter za kurivo. Za ta del življenjskih stroškov pa vidimo, da so se zvišali do 75,48 odst. Če bi se torej hotelo delavstvu izplačevati vsaj take mezde kot leta 1939, bi se morale mezde zvišati vsaj za 60 do 70 odst.

Tujec je vedno boljše plačan

V industriji imamo še vedno zaposlenih mnogo tujcev. Dovoljenje za zaposlitev tujcev si izposlujejo industrije z utemeljitvijo, da so nepogrešljivi strokovnjaki, brez katerih se ne bi moglo obratovati. Res je pa, da imamo zaposlenih mnogo »takozvanih inozemskih strokovnjakov«, ki ne znajo več kot domači strokovnjaki, mnogokrat pa še manj. Posebno one industrije, ki delajo s tujim kapitalom, imajo inozemske strokovnjake zaposlene iz čisto drugih razlogov, kot pa da jih potrebujejo vsled njihovih posebnih sposobnosti.

Priznati moramo, da se je število tujcev v naši industriji že precej zmanjšalo. Vztrajati bo, da izginejo iz naših podjetij še vsi tisti, ki jih v resničnem interesu obratovanja ne

potrebujemo. Tembolj moramo na tem vztrajati, ker imamo že vse polno domačih strokovnjakov, ki so brez posla in ki bi prav radi zasedli mesta, ki jih imajo še danes tujci.

Nedvomno so tujci v industriji mnogo boljše plačani kot pa domačini. Delo tujca se vedno bolj ceni. Tudi če naš delavec dobi mesto, ki ga je preje opravljal tujec, je vedno slabše plačan, kot tujci prednik. Prav zanimivo bi bilo, če bi se sestavilo statistiko, kako so plačani tujci strokovnjaki. Na Hrvaškem je Ekonomski inštitut ugotovil, da je znašala povprečna plača domačega industrijskega nameščence — strokovnjaka 2386 din, dočim je znašala povprečna plača tujega strokovnjaka 3860 din. Po strokah so bile

Iz naših delavskih krajev

Kranj

Sporočamo, da se vrši v nedeljo 9. marca ob 10. uri dopoldne širša odborova seja podružnice NSZ v Narodnem domu. Pridite vsi, ki se zanimate za rešitev važnih vprašanj, ki bodo na dnevnem redu.

Predsednik Mlinar Albin, ki je na orožnih vajah, prav iskreno pozdravlja vse članstvo NSZ. V pismu, ki smo ga prejeli od njega, nas zasluzni in agilni predsednik vzpodbuja k delu za napredek podružnice NSZ v času njegove odsotnosti.

Žrjav-Črna

V soboto, dne 22. februarja se je pričel pri nas strokovni tečaj za člane NSZ. Tečaj se bo vršil v lastnem delokrogu podružnice in se vanj lahko prijavi še vsakdo. Namenjen je predvsem delavstvu, da se seznanijo z dolžnostmi, ki jih nosi vsak društveni funkcionar. Na dnevnem redu je tudi razprava o pomenu delavskih zaupnikov.

V nedeljo, dne 9. marca t. l. se bo vršil redni občni zbor podružnice. Občni zbor se bo vršil popoldne, ker je večina delavstva dopoldne zaposlena na delu. Zato bo udeležba na popoldanskem zborovanju dolžnost vsakega zavednega člana.

Odbor.

Maribor

V soboto, dne 1. marca t. l. se je vršila v tajništvo seja mariborskega okrožja NSZ. Iz poročil zastopnikov vseh podružnic je bilo razvidno uspešno delo, ki ga vrši Narodna strokovna zveza v obmejnih krajih Slovenije na strokovnem, prosvetnem in nacionalnem polju.

Dramatski odsek podružnice priredi v nedeljo, dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne v velikih dvorani Narodnega doma Štandekerjevo trodejanjo »Prevara«. Vabimo vse člane in prijatelje našega pokreta, da polnoštevilno obiščejo prvo uprizoritev našega dramskega odseka.

Loke pri Zagorju

Naša Bratovska skladnica je delila pretekli mesec izkaznice za moko. Vsak rudar je dobil izkaznico za 1 kg moke, po katero je moral priti vsak sam po 2 uri ali še več ur daleč. Ne vemo, od kod izhaja ta šikana. Mnogo rudarjev je raje pustilo izkaznico, kakor pa da bi napravilo tako dolgo pot za 1 kg moke. Nekateri so mislili, da so tega krivi zaupniki, kar pa ne odgovarja resnici. Zato bodo zaupniki že napravili korake zaradi teh šikan na merodajnih mestih. Prav po nepotrebnem delajo nekateri gospodje nevolja med rudarji.

Jesenice

Razpis nedeljske zdravniške službe. Za mesec marec se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, veljaven za vse družinske člane in zavarovane člane brez razlike njihovega bivališča: 2. 19. in 30. marca g. dr. Hafner Jože, 9. in 23. marca g. dr. Keržan Bartolj, 16. in 25. marca g. dr. Čeh Milan.

plače inozemskih strokovnjakov večje kot plače domačih strokovnjakov v kmetijski industriji za 63 odst., v industriji kamenja in zemlje 15 odst., v kovinski industriji 26 odst., v kemični industriji 120 odst., v tekstilni industriji 86 odst., v usnjarski industriji 59 odst., v papirni industriji 73 odst., v električni industriji 139 odst. in v rudarstvu 17 odst. Pri nas v Sloveniji podobna statistika gotovo ne bi pokazala boljše rezultate za domače nameščence, kot jih je na Hrvaškem.

Politični pregled

Dne 27. februarja sta bila v Budimpešti

na svečan način izmenjani ratifikacijski listini prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Madžarsko.

V slavnostni dvorani predsedništva madžarske vlade je naš zunanji minister dr. Cincar-Marković v navzočnosti madžarskega ministrskega predsednika Telekija in drugih odličnih predstavnikov podpisal zadevni protokol, nato pa ga je podpisal madžarski zunanji minister Bardossy. Po podpisu protokola je bilo slavnostno kosilo na jugoslovenskem poslaništvu. Popoldne je zunanji minister Cincar-Marković sprejel novinarje in jim dal obširno izjavo o pomenu pogodbe, ki bo še bolj okrepila sodelovanje obeh narodov. Zvečer je na večerji govoril madžarski zunanji minister. Na njegovo zdravico pa je odgovoril dr. Cincar-Marković. Obe zdravici sta bili dokaz iskrenega razmerja med Beogradom in Budimpešto. Poročila o obisku jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-Markovića so zavzela v madžarskih listi cele strani. V uvodnikih naglašajo madžarski listi pomen končnega uveljavljanja pogodbe o prijateljstvu, ki je velik prispevek k miru v tem delu Evrope.

V dvorcu Belvederju na Dunaju je 1. t. m

Bolgarija svečano pristopila k trojnemu sporazumu (med Nemčijo, Italijo in Japonsko).

Bolgarski ministrski predsednik Filov je v prisotnosti zastopnikov vseh držav trojnega sporazuma podpisal pristopni zapisnik. Ob tej priliki je prispel na Dunaj sam nemški kancelar Hitler in sprejel po podpisu zastopnike držav trojnega sporazuma in manjših zaveznikov držav.

Spričo pristopa Bolgarije k trojnemu sporazumu

je vkorakalo v Bolgarijo nemško vojaštvo.

Po nemških in italijanskih vesteh je naloga nemškega vojaštva v Bolgariji v zaščiti bolgarskih koristi in v ohranitvi miru na tem področju. Po raznih vesteh nemško vojaštvo še zmerom prihaja v Bolgarijo.

Iz Carigrada poročajo, da je turška vlada že storila primerne ukrepe, čeprav je Turčija šele te dni sklenila nenapadalno pogodbo z Bolgarijo. Turške vojne ladje

so že položile mine v Dardanelah in v vseh dostopih do Dardanel

ter so neprestano na straži. Na turških odločujočih mestih naglašajo, da s tem Dardanele še niso zaprle za promet, ker se po posebni mednarodni pogodbi ne smejo zapreti, razen če je Turčija sama v vojni, toda treba je za prevoz skozi Dardanele potrebne dovoljenja.

Moskovska agencija Tass javlja: Dne 1. t. m. je Altinov, zastopnik bolgarskega zunanjega ministrstva, sporočil Lavriščevu, poslaniku Sovjetske zveze v Bolgariji, da je bolgarska vlada pristala na prihod nemških čet v Bolgarijo z namenom, da se ohrani mir na Balkanu. Dne 3. t. m. je Višinski, pomočnik sovjetskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve, dostavil bolgarskemu poslaniku v Moskvi Stamenovu odgovor, v katerem pravi med drugim:

Sovjetska vlada ne soglaša s stališčem bolgarske vlade, ker to njeno stališče ne vodi k utrjevanju miru, temveč k razširjenju vojnega področja in zapletu Bolgarije v vojno.

Sovjetska vlada, zvesta svoji mirovni politiki, ne more iz teh razlogov nuditi nobene pomoči bolgarski vladi v izvajanju njene zdajšnje politike. Sovjetska vlada smatra, da je dolžna podati tako izjavo zlasti zaradi neoviranega širjenja glasov v bolgarskem tisku, ki povsem svojevoljno tolmačijo politiko Sovjetske zveze. Moskovski radio je 3. t. m. poskrbel za čim večje razširjenje ruskega uradnega sporočila o stališču sovjetske vlade do prihoda nemške vojske v Bolgarijo. Sporoči-

lo je bilo po radiu javljeno v ruščini, nemščini, francoščini in bolgarščini. — Londonski radio je rekel k uradni ruski izjavi, da je Rusija prvič, odkar je bila podpisana rusko-nemška nenapadalna pogodba, javno nastopila v smislu, ki Nemčiji ne more prijati.

Reuter poroča:

Angleški zunanji minister Eden in načelnik angleškega generalnega štaba Dill sta se pred dnevi posvetovala s turškim ministrskim predsednikom Saidamom, zunanjim ministrom Saradzoglom in šefom turškega generalnega štaba maršalom Čakmakom.

Na odločujočih mestih označujejo te razgovore kot zelo uspešne. Trdi se, da se je na posvetovanjih ugotovila popolna istovetnost koristi obeh držav.

Ruski časopis »Mirovoje hozejstvo i mirovaja politika« objavlja članek o mednarodnem položaju, v katerem piše tudi o trojnem sporazumu in pravi med drugim: »Posebna točka sporazuma govori o tem, da se trojni sporazumu in pravi med drugim: »Posebna Trojni sporazum je očitno naperjen proti Zedinjenim državam.« Glede Jugoslavije piše

Jugoslavija se drži nevtralnosti in je tudi izjavila, da je pripravljena braniti svojo nevtralnost.

Potrebno si je zapomniti, da Jugoslavija ni majhna država, temveč ima 16 milijonov prebivalcev. Njena vojska nikdar ni bila slaba in Jugoslavija ima ugodne možnosti za obrambo v primeru napada nanjo.

Francoski list »Candide« poroča: Na francoskih odločujočih mestih sodijo,

da bosta Nemčija in Italija v polni meri spoštovala jugoslovensko nevtralnost.

Tako zagotovilo da je dobil jugoslovenski ministrski predsednik na nedavnem sestanku z nemškimi državniki.

Zadnje dni se opaža

večja delavnost nemških podmornic,

ki skušajo potopiti čim več angleških ladij. Ker se je vreme izboljšalo, je bila na obeh straneh večja delavnost letal. Nemci v glavnem s prejšnjo silo napadajo večja industrijska mesta v Angliji, Angleži pa Porenje, Porurje in vdorna pristanišča ob francoski in belgijski obali. Baje so angleška letala z uspehom bombardirala rumunsko petrolejsko ozemlje okoli Ploestija. V sredo so opazili prva angleška letala tudi že nad Bolgarijo.

Iz Sofije poročajo.

da je Anglija prekinila državniške odnose z Bolgarijo

in da bo angleški poslanik v Sofiji Rendell odpotoval te dni z vsemi angleškimi državljani, ki še bivajo v Bolgariji, v Turčijo. Vojne pa Anglija zaenkrat še ne namerava napovedati Bolgariji.

Po vesteh iz Aten in Rima

na albanskem bojišču ni večjih dogodkov.

Vrste se le krajevni spopadi, ki pa ne spreminjajo položaja. Italijanske čete se držijo tu zelo krepko. Angleži bodo baje v Solunu izkrcali svoje čete, da priskočijo na pomoč Grčiji, če bi bila od nemškega vojaštva napadena preko bolgarske meje.

Iz Kaira poročajo,

da so Angleži zadnje dni na afriških bojiščih dalje napredovali.

V Libiji so angleški zavezniki, de Galleovi Francozi zavzeli zelenico Kufro, a zelenico Džarabub napadajo Angleži. V Italijanski Somaliji so Angleži po zavzetju glavnega mesta Mogadiscia dalje napredovali. Zavzeli so med drugim kraje Duco degli Abruzzi, Iscio Baidoo in Bulu Burti. V Abesiniji uporni Abesinci po malem napredujejo. V Eritreji oblegajo Angleži Keren, ki so ga že na treh straneh obkolili. Angleži javljajo, da so doslej v Afriki ujeli že nad 140.000 italijanskih vojakov in zajeli velikanske množine orožja. Itali-

Ženska hvala

razkrajaja čez
noč nesnago
v perilu!

janske ujetnike odpravljajo po večini v posebna taborišča v Indijo in Avstralijo.

V ameriškem senatu

se zaključuje razprava o ameriški pomoči Angliji in bo po vesti iz Washingtona zadevni zakon v nekaj dnevih sprejet

z znatno večino. Med drugim nameravajo Zedinjene države dobaviti Angliji letos 16.000 letal raznih vrst.

Na Dañnem vzhodu

se bo menda spor med Siamom in Francosko Indokino po posredovanju Japonske mirno poravnal,

ker je francoska vlada na pritisk Japonske pristala na odstop večjega ozemlja ob reki Mekongu Siamu.

Gospodarstvo

Sejmi

10. marca: Kapele pri Brežicah (tudi za konje), St. Jurij ob Taboru, Stari trg, Raka, Hrastnik-Dol;
11. marca: Blagovica (živinski);
12. marca: St. Jurij ob južni železnici-trg, Turjak, Drenovo, Vesela gora - St. Rupert, Radovljica;
13. marca: Loka pri Zidanem mostu;
14. marca: Črensovci (le za živino), Muta, St. Vid pri Grobelnem;
15. marca: Zdole-Pleterje, Semič, Lož, Prosenjakovci.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 4. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so se trgovale po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda je bila v Beogradu po 477.50 do 478 din.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se prodajali: v Ptujju: voli po 7.50 do 9, krave po 4.25 do 7.50, junci po 6 do 7.50, telice po 7 do 10, v okolici Ljubljane: voli I. po 8.75, II. po 7.75, III. po 6.75, telice I. po 8.25, II. po 7.25, III. po 6, krave I, po 7, II. po 6, III. po 4, teleta I. po 13, II. po 11 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovale: v okolici Ljubljane: špeharji po 14, pršutarji po 11, v Murški Soboti: pršutarji po 9 do 11, v Ptujju: debele svinje po 13.50 do 15, svine za pleme po 10 do 11.75, pršutarji po 12 do 13 din.

KRMA. V Celju: seno 115 do 120, slama 65 do 70, v Murski Soboti: seno 100 do 120, slama 60 do 70 din za 100 kg.

ZABELA. V okolici Ljubljane: slanina 26, svinjska mast 32, v Murski Soboti: slanina 26, svinjska mast 30 do 32, v Trbovljah: sveža slanina 27 do 28, prekajena 34, svinjska mast 30, v Celju: slanina 26, svinjska mast 32 din za kilogram.

MED. V okolici Ljubljane 35 do 38 din za kilogram.

SIROVE KOŽE. V Murski Soboti: goveje 26 do 30, telečje 28 do 30 din za kg.

KROMPIR. V Murski Soboti 150, v Trbovljah 250, v Celju 275 din za 100 kg.

FIZOL. V Murski Soboti 6, v Celju 7 do 9 din za kg.

JAJCA. Zaradi bližajoče se pomladi cene popuščajo. Povprečno se trgujejo po en dinar za kos. Ponekod so cene že padle pod en din.

SIROVO MASLO. V Murski Soboti 50 do 56, v Celju 48 do 64 din za kg po kakovosti.

Drobne vesti

— **Posvet o gozdnem gospodarstvu v Sloveniji.** Kmetijska zbornica v Ljubljani je priredila tridnevni posvet o stanju gozdnega in lesnega gospodarstva v Sloveniji in o smernicah za njegovo izboljšanje. Posvet je bil v dvorani Delavske zbornice. Na posvetu so gozdarski in drugi strokovnjaki podali poročila o vseh važnejših gozdarskih vprašanjih Slovenije.

— **Zaposlenost v Jugoslaviji.** Osredni urad za zavarovanje delavcev prinaša svoje mesečne podatke o gibanju članstva, in sicer za november. V tem mesecu je bilo pri vseh okrožnih uradih zavarovano 756.333 delavcev in nameščencev, to je za 29.179 manj kakor v oktobru in za 21.386 več kakor v novembru prejšnjega leta. Od skupnega števila zavarovancev pride na dravsko banovino 119.965 zavarovancev, na banovino Hrvatsko 244.197 in na ostale banovine 392.171. Od oktobra do novembra je število zavarovancev nazadovalo v dravski banovini za 2,3 odstotka, v banovini Hrvatski za 1 odstotek in v ostalih banovinah za 5,7 odstotka. Celotni zavarovani zaslužek je znašal v novembru 633,4 milijona dinarjev (v prejšnjem novembru 454,4), od tega v Sloveniji 108,9, v Hrvatski 214,6 in v ostali državi 310,0 milijona dinarjev.

— **Plačevanje kmečkih dolgov v Sloveniji se vrši v redu.** Vsa vplačila kmečkih dolžnikov v letu 1940. so znašala po službenih podatkih 78,4 milijona dinarjev nasproti 73,3, 130,4 in 143,5 milijona dinarjev v prejšnjih

treh letih. V štirih letih je bilo vplačano 425,7 milijona dinarjev medtem ko bi morali kmečki dolžniki po uredbi v teh štirih letih plačati 720 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so lani kmečki dolžniki v Sloveniji plačali celotni dolžni letni obrok in celo nekoliko več, namreč čez sto odstotkov, medtem ko so znašala plačila na področju osrednjega zavoda Privilegirane agrarne banke v Beogradu le dobri dve petini dolžnega letnega zneska, na področju podružnice v Zagrebu slabo četrtino in na področju podružnice v Sarajevu komaj eno sedmino.

— **Naš minister za trgovino in industrijo na velesojmu v Leipzigu.** Te dni je odpotoval na velesojm v Leipzigu naš minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres. Hkratu bo stopil v stik z več odgovornimi zastopniki nemškega gospodarstva in bo z njimi preučil razna gospodarska vprašanja, ki se tičejo obeh držav.

— **Banovina Hrvatska ne bo ustanovila sladkorne tvornice.** Oddelek banske oblasti za kmetijsko gospodarstvo zanikuje vest, po kateri naj bi skupina hrvatskih industrijcev ustanovila s sodelovanjem banske oblasti novo tvornico sladkorja.

Novice

• **Trboveljski rudarji zahtevajo razsodišče v vprašanju poviška plač.** Med delavskimi združenji in Trboveljsko premogokopno družbo je prišlo do nesoglasja glede določitve pravičnega, dejanskemu porastu draginje ustrežajočega odstotka poviška plač in akordov v smislu kolektivne pogodbe. Ker pogajanja niso dovedla do sporazuma, zahtevajo rudarji sestavo razsodiščnega odbora. Delavska združenja so izdala te dni letak in v njem upravičujejo svoje zahteve. Dokazujejo, da je draginja narasla za 54,7, akordanti pa so prejeli le 44 poviška, in še to vselej pozneje, kar pomeni za delavstvo izgubo šestih do sedmih milijonov dinarjev.

• **Prepoved povišanja cen nadzoranemu blagu.** V zvezi z objavo novega seznama blaga, ki spada pod nadzorstvo cen in je bil objavljen v »Službenih novinah« od 20 februarja, je zdaj urad za nadzorstvo cen v Beogradu izdal odredbo, po kateri je za vse blago, ki je pod nadzorstvom prepovedano povišanje cen brez prejšnjega odobrenja, ki ga

bodo izdajala pristojna oblastva le v izjemnih in opravičljivih primerih.

• **Petdesetletnica »Amerikanskega Slovenca«.** Naši rojaki v Zedinjenih državah imajo močno razvito društveno in kulturno življenje, o čemer pričajo številni dnevniki in drugi časopisi, ki prihajajo k nam. Nekateri njihovi listi so že zelo stari. Tako je prav te dni slavil 50letnico »Amerikanski Slovenec«, ki izhaja v Chicagu.

• **Tekme v smučarskih skokih v Planici.** V nedeljo je bila mednarodna tekma v smučarskih skokih na orjaški skakalnici v Planici. Tekme se je udeležilo osem nemških in devet naših skakalcev, izmed katerih je nekaj zaradi poškodb med tekmo odstopilo. Najbolje se je izkazal Nemeč Gering, ki je letel po zraku 118 metrov daleč. Dva naša skakalca sta letos prvič prešla mejo 100 metrov, in sicer Albin Novšak iz Naklega, ki je skočil 103 metre, in Rudi Finžgar iz Kroke, ki se je pognal 101 meter daleč.

• **Smrt vrlega moža.** V Škofji Loki je umrl priljubljeni posestnik in mesar g. Karel Rottenbüchler. Zadel ga je bila možganska kap. Pokojnik je bil doma iz Devečerja na Slovenskem. Med svetovno vojno pa ga je zaneslo k nam in v Kranju se je kot podoficir spoznal s svojo bodočo ženo gospo Franjo. Pred 20 leti so se preselili Rottenbüchlerjevi v Škofjo Loko. Vrlemu pokojniku, ki ga obkujeta soproga in sin, blag spomin!

• **Gostovanje dresdenske opere v Beogradu.** V beograjskem narodnem gledališču je bila nedavno zvečer prva predstava opere iz Dresdena. Nemški gostje so uprizorili opero »Kavalir z rožo«. Predstavi je prisostvoval tudi predsednik vlade Dragiša Cvetković z mnogimi drugimi ministri. Gledališče je bilo nabito polno. Po predstavi je priredil upravnik gledališča Momir Veljković gostom na čast pojedino. Drugi večer je z enakim uspehom uprizorila dresdenska opera v Beogradu Beethovnovno opero »Fidelo«. Drugi predstavi sta prisostvovala tudi Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga s spremstvom. Občinstvo je visoka gosta toplo pozdravilo. Med odmorom sta knez namestnik in kneginja Olga sprejela glavnega intendant dresdenske opere Gottschalka in ravnatelja Böhma. Ob zaključku predstave je ravnatelj beograjske opere Lovro Matačić izročil članom dresdenske opere lep lovorjev venec.

• **Zdajšnost in bodočnost.** Pod naslovom »V časih usodnih odločitev« objavlja beograjski »Napred« članek, v katerem razpravlja o

F. Gobey:

Umor na plesu

34

»Rekli ste«, mu je s prisiljenim smehom segla lepa vdova v besedo, »da ste občutili simpatijo do nje... Ali merite na markizo Barancosovo?«

»Motite se. Markiza ni nikogar umorila... Toda čudne misli se mi zbuja... Ta ženska, ki je jaz morda niti ne bom izročil pravici v roke, bi se utegnila omožiti s kakšnim mojim prijateljem, poštenjakom od nog do glave, pa se vprašujem... ali smem dovoliti, da moj prijatelj zveže svojo usodo z žensko, ki si je s krvjo omadeževala roke... s krvavim umorom... čeprav se najdejo za ta umor morda lahko olajševalne okoliščine.«

»Ne«, je s težavo odvrnila gospa Cambryjeva.

»Tudi jaz mislim tako. Toda kako naj se izvlečem iz te zagate? Če vzamemo, da bi bil — na primer — ta bodoči mož sodnik, ki mu je zaupana preiskava o umoru v operi, — kaj bi potem še preostalo? Mislim, da bo najbolje, če se o tem pomenim z žensko, ki je tu prizadeta, in ji pokažem pismo, ki ga je ona pisala Goliminu in ki ga imam pri sebi v žepu.«

»Kako?« mu je segel Gaston v besedo. »Stricu si pa rekel, da si pismo pozabil doma.«

»Zmotil sem se. Pismo je tu pri meni!« Gospa Cambryjeva je z drgetajočim glasom vprašala:

»Kaj bi rekli tej ženski?«

»Tole bi ji rekel: Gospa, vaša usoda je v

mojih rokah. Tu je nepobiten dokaz o vaši krivdi! Toda jaz vas ne sovražim in rad imam človeka, ki ga nameravate vzeti. Če vas ne prijavim, postanem vaš sokrivec. Če vas prijavim, ubijem vas in vzamem njemu čast. On je poštenjak in tega ne bi preživel. Kaj naj storim? Povejte mi to vi, ki ste zakrivali, da je nastal tak položaj!«

Gospa Cambryjeva je molčala.

»Upoštevam«, je nadaljeval stotnik, »da umor ni bil preiščen. Upoštevam, da se ta ženska ni zaročila s sodnikom, da bi se izmaknila kazni. Naposled upoštevam tudi to, da se je ta ženska pokesala svojega dejanja in da želi za vsako ceno popraviti greh svoje preteklosti.«

»Da se je pokesala?« je govorila gospa Cambryjeva kakor odmev njegovih besed. »O, nedvomno se je hudo kesala.«

»Tudi to verjamem, kakor vi, gospa. Drugače ne bi plačala grobnice za svojo žrtev in ne bi nad njenim grobom jokala. Vem, kako je moralo to biti. Ona je šla v strahu po pismo v ložo... Vedela je, koliko jib je pisala... in ugotovila je, da eno izmed pisem manjka. Mislila si je, da je Orcivalka pismo nalašč zadržala za pozneje... Vrnila se je v ložo, sporekla se je z žensko, ki se je morda iz nje norčevala... iztrgala ji je bodalo in jo z njim zaklala...«

»Dovolj!« je zajecjala gospa Cambryjeva.

»Kako te more zabavati ta žalostna zgodba?« je nejevoljen vzkliknil Gaston.

»Upam, da mi gospa tega ne bo zamerila. Še celo vprašal jo bom: kaj bi storili vi, gospa, če bi bili namesto nje?«

»Ne vem. Če bi bila v koži tiste nesrečne ženske, bi rekla: Ne bojte se, ne bom pognala v pogubo človeka, ki mi je hotel dati svoje ime. Ne bom ga vzela in vaša tajnost pojde z menoj v grob.«

»Kdo bi meni jamčil, da bo ženska držala svojo besedo?«

»Če bi vas ogoljufala, bi jo lahko takoj kaznovali. Naj pa še jaz nekaj vprašam vas: Kaj bi storili vi, če bi ta nesrečna ženska izginila kam daleč ali pa bi se zaprla v samostan?«

»Iz tujine bi se lahko vrnila, iz samostana odšla.«

»Prav ste rekli, gospod. Samo mrtveci se ne vračajo«, je mrtvo odvrnila vdova.

»Ne mislim tako. Zadovoljil bi se s tem, da se razveže za zmerom zaroka.«

»Ali bi potem sežgali tisto pismo?«

»Morda.«

»Pozabljate, da ste pismo obljubili gospodu Rogerju Darcyju. On vas pričakuje.«

»Rekel bom, da sem ga izgubil ali pa, da so mi ga ukradli.«

»To je vaša reč. Prosim vas samo, da greste h gospodu Rogerju in mu rečete, da sem sklenila še za naprej ostati vdova.«

»Gaston bi to lahko bolje opravil.«

»Ne pristanem na to«, je vneto odvrnil Gaston.

»To sem tudi pričakovala«, se je nasmehnila vdova. »Dobro veste, da se je stric sklenil oženiti z menoj, če se vi ne bi. Toda zmeraj je sanjal o tem, da bo svoje imetje pustil nečaku, če se bo ta oženil. Zdaj se bo

trenutkih, ki lahko odločijo o usodi kakega naroda za več rodov. Posebno velja to za majhne narode, medtem ko lahko veliki narodi sčasoma popravijo tudi največje pogoje in prebole najhujše poraze. Na koncu pravi članek: »So trenutki, ko je treba za pravice naroda v bodočnosti žrtvovati zdajšnjost. Narodi, ki tega ne morejo razumeti, morajo često žrtvovati zdajšnjost in bodočnost. Država ki se ni sposobna braniti in se ohraniti, ni država v pravem smislu besede. Dva osnovna življenjska pogoja vsake države sta sposobnost obnavljanja in sposobnost obrambe. Brez sposobnosti obrambe in odločne volje za njo, narod nima možnosti in pravice do življenja, posebno ne do srečnejšega in boljšega življenja.«

* **Električna luč na Čatežu.** Te dni je v Čatežu prvič zasvetila električna loč. Boji za pridobitev električne rasvetljave so trajali več let. Velike zasluge za elektrifikacijo Čateža imajo mnogi ugledni posestniki, med temi trgovec in gostilničar g. France Les. Predvsem pa je treba poudariti veliko razumevanje čateškega občinskega odbora, ki je določil znatno vsoto za izvedbo elektrifikacije.

* **Novice s Koroškega.** Izreden dogodek se je pripetil v Bajlišah 10letnemu sinu tamonjnjega lovca Rohra, ki stanuje v Babučnikovem grabnu med skalovjem pod Javornikom. Po naročilu očeta, ki je pri vojaki, je fant pazil na skobce, ki so bili nastavljeni za lisice. Nekega dne pa je našel fant ujeto veliko ptico in meneč, da je jastreb, vzal kol in ptico ubil. Šel je domov in pokazal nenavadno veliko ptico domačim, so ugotovili, da gre za velikega planinskega orja, ki je meril z razprostrtimi krili skoro dva in pol metra. Dva dni nato se je v istem kraju ujel v nastavljeni skobec drug orel. Tokrat pa je fant ptico že poznal in jo spustil spet na svobodo. — V Dobu pri Pliberku je tovorni avto povozil do smrti malo Turnkovo Nežiko. — V Podgori je v visoki starosti 91 let umrl France Fehr. Pokojnik je bil velik ljubitelj slovenske knjige in slovenskega štiva sploh. Zaradi svojega mirnega značaja je bil splošno priljubljen. — V Selah je umrl žagar Miha Užnik, ki zapuščal ženo in pet nedoraslih otrok. — Na Plešivcu je odšel v večnost 82letni Doniž Strugar. Pokojnik je bil dolgoleten sodelavec v slovenski posojilnici in poštenjak od nog do pete. — Elektrifikacija podjunskih vasi tudi v vojnem času dobro napreduje. Te dni so priključili na električno omrežje vas Dob pri

Pliberku, kar pomenja za vaščane lep napredek, posebno zdaj, ko je za petrolej in bencin precej trda.

* **Velike količine skritega žita.** Subotici, ki je središče najbolj žitorodnih krajev v naši državi primanjkuje moke. Nedvomno je, piše časopisje, da je povsod okrog žita dovolj, toda pridelovalci so ga skrili, da bodo pozneje dosegli mnogo višje cene, kakor zdaj. To so storili navzlic grožnjam oblasti, da bodo vsi skrivalci hudo kaznovani. Toda zaenkrat ni bilo storjeno še nič takega, kar bi spravilo prizadetim veleposestnikom strah v kosti. Zato poziva časopisje oblasti, naj začno odločneje preiskovati skrivališča.

* **Mariborski mestni proračun,** ki ga je te dni sprejel mestni svet, znaša za devet mesecev (od aprila do konca leta) 56.666.810 dinarjev. Tekoči proračun, ki velja za redno enoletno poslovno dobo (12 mesecev), znaša le 48.265.140 dinarjev.

* **Kaj mora vsaka hiša v Ljubljani imeti za primer ognja.** Dolžnost vsakega ljubljanskega hišnega posestnika je, da v svoji hiši stori vse, kar more preprečiti požar. Zavarovanje hiš proti ognju je potrebno že v mirnem času, še bolj pa v vojni. Ze 70 let stari gasilski red določa, da mora vsaka hiša imeti primerno število gasilnega orodja. Ze po tem, še zdaj veljavnem gasilskem redu morajo hiše imeti pripravljene sode za vodo, kadi, strešne lestve, ročne brizgalne, sekire, krampe, lopate, svetilke na palicah in ročne svetilke. Razen tega pa poseben pristavek določa, da lahko mestno poglavarstvo, kadar okoliščine terjajo, zahteva še nabavo drugega gasilnega orodja. Take posebne okoliščine so tudi v Ljubljani nastopile z izrednimi časi. Mestni zaščitni urad je zato predpisal poleg navedenih priprav za vse hiše še tisto gasilno orodje, ki ga zahtevajo navodila bana za zaščito pred letalskimi napadi. Ta navodila so dobili vsi ljubljanski hišni posestniki in morajo biti po vseh hišah vidno nabita. Navodila predpisujejo nabavo mihne vstavljive ročne brizgalne ali ustrezajočih kemičnih gasilnih sredstev, odnosno napravo, eno posodo za vodo s prostornino 100 do 200 litrov, dve vedri za vodo, en požarni kavelj (lahko tudi lesen črog z močnim žebliem), eno do dve lopati, sekuro, pesek v zaboju ali na kuvo (da s peskom zasipamo vžigalne bombe, ker jih z vodo ne smemo polivati), gasilno metlo za pobiranje tleh isker (to je dva metra dolga palica s prištrieno krpjo) in eno lestev. Gasilski red nadalje določa naj se mestno poglavarstvo

po komisijah prepriča, ali se predpisi gasilnega reda izpolnjujejo. Dodatek k temu gasilnemu redu določa, da se v hišah ne smejo zraven dimnikov, ognjišč ali na podstrešjih spravljati reči, ki se rade vnamejo. V hišah z velikimi podstrešji in v onih, kjer ni mogoče priti iz enega dela v drugi del podstrešja, so potrebne v vsakem delu vse te priprave. Tudi dvoriščna poslopja morajo imeti na podstrešjih svoje popolno hišno gasilno orodje. Stopnišča in veže morajo biti prazne, da prehod ni oviran. Proti onim, ki teh zahtev ne bi upoštevali, določa gradbeni zakon stroge kazni, ki jih pa doslej oblastvo ni izvajalo. Zaradi izrednih časov bo pa mestno poglavarstvo prisiljeno poslužiti se kazenskih določil proti vsem, ki bi ta opozorila omalovaževali. Mestni gasilni urad zdaj že strogo pregleduje vse hiše.

* **Madžarska mladina in madžarski tisk v Jugoslaviji.** Novosadski madžarski list »Regeli Ujsag« prinaša članek o časopisju in njegovem pomenu za narodno vzgojo naroda. Zato list naglašal, da se iz vrst madžarske narodne manjšine čedalje pogosteje slišijo pritožbe, da madžarska mladina v Jugoslaviji le slabo in malo prebira madžarsko časopisje. Mnogo je madžarskih izobražencev, ki prihajajo iz srednjih šol, pa ne znajo dovolj svojega materne jezika. Zato je treba skrbeti, izvaja list, da se bo ta mladina v svojem jeziku sama izobraževala. Dolžnost madžarskih izobražencev je, da bodo kdaj imeli vodilno vlogo v življenju svojega naroda. Zato pa morajo dobro znati svoj materni jezik in njihova društva naj skrbijo, da se bo madžarska mladina v madžarskem jeziku dovoljno izobraževala in brala madžarske knjige in liste.

* **Po 26 letih se je vrnil k svojemcu.** Ko so leta 1914. besnele bitke okrog Šabca, se je med drugimi srbskimi junaki boril Mihajlo Majer. Krogla ga je ranila v glavo in prepejalo so ga na Madžarsko. Leta so minevala, Mihajlo Majer se je preživljal po raznih krajih na Madžarskem. Pogosto se je spomnil svoje sestre in se je nekajkrat hotel vrniti v domovino. Toda madžarska oblastva ga nikoli niso pustila čez mejo, ker ni imel nikakih listin. Mihajlo je postal dninar in si je služil kruh zdaj na tej zdaj na oni madžarski kmetiji. Tako je učakal letošno leto, ko je bilo sklenjeno prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžarsko. Po 26 letih je tudi Mihajlo Majer dobil svojo pravico, da se je smel vrniti v domovino. Tik pred letošnjim pravoslavnim božičem je prispel v Beograd. Napolnil se je na upravo policije, kjer je preživel

njegov sen uresničil. Zadovoljen je, da boste vzeli Berto.«

»Toda midva ne čakava na stričovo imetje. Berta in jaz bi bila najsrečnejša, če bi se tudi najin stric oženil in bil srečen.«

»To so bile tudi moje sanje, je otožno rekla gospa Cambryjeva. »Toda zbudila sem se in sanje so izginile. Gospod Nointel, prošim vas, opravite vi to nalogo!«

Stotnik je že vstal.

»Računam na vas«, mu je rekla, »a vi računajte name.«

Potem je dejala Gastonu:

»Recite Berti, da bi rada tudi umrla za njeno srečo, če bi bilo to potrebno. Zbogom, gospod!«

Gaston je ostal kakor okamenel. Nointel ga je odvedel iz palače.

»To komedijo mi moraš razložiti,« je dejal Gaston, ko sta sedela v vozu.

»Kakšno komedijo?«

»Tista smešna vprašanja...«

»Dragi moj, gospa Cambryjeva je istega mnenja kakor jaz. Tisto žensko je treba pustiti, da se sama dovolj skesa.«

»Toda stric bo zahteval od tebe pismo.«

»Pretrpel bom posledice...«

»Pazi, stric te čaka!«

»Vem. Toda najprej moram še zvedeti, kaj je z gospo Barancosovo.«

Nointel je zapustil Gastonov voz in poklical drugega. V vozu je vzel iz žepa pismo in zamrmral:

»Tole pismo je njeno! Ljubka in krepostna vdova je bila Goliminova ljubica in morilka Julije Orcivalove! Če bi bil trenutek pozneje videl pismo, ki ga je ona pisala Gastonu, bi bila izgubljena. Sodnik bi bil spoznal nje-

no pisavo in to bi ga bilo ubilo. Toda kako naj se izgovorim pri njem? Če mu rečem, da so mi bila pisma ukradena, mi ne bo verjel. Še kakšen paragraf bi v tem primeru lahko uporabil proti meni... No, videli bomo, kako se bo vse končalo!«

XX.

Ko je Nointel stopil v palačo markize Barancosove, mu je vratar povedal, da je gospodarica odpotovala v Sandovil, kjer je bil pred nekaj dnevi lov in da jo je spremil njen oskrbnik.

Nointel se je potem odpravil naravnost na postajo. Toda v Sandovilu markize tudi ni bilo več. Odpotovala je in oskrbnik ni vedel povedati kam. Njemu je poverila varstvo nad vsem svojim imetjem, dokler se ne vrne.

Nointel je prenočil v majhni gostilni in se drugo jutro vrnil v Pariz. Tu je dobil dve pismi. Prvo je bilo Gastonovo. Prijatelj mu je pisal:

»Stric te je ves dan čakal v sodni palači. Zelo se jezi. Pojdi hitro k njemu in mu izroči pismo morilke. Če bi tisto pismo uničil, bi si utegnil nakopati neprijetne posledice.«

Gaston.«

»Bog naj mu odpusti, ko ne ve, kaj dela,« je zamrmral Nointel. »Ne bi mi bil tako pisal, če bi vedel, da gre za gospo Cambryjevo. Sodnik naj stori, kar hoče, toda pisma ne bo dobil!«

Drugo pismo mu je pisala markiza. Prav kratko je bilo:

»Ljubim vas, trpim največje muke in zapuščam Francijo.«

Carmen.«

Nointelu je zastala kri v žilah. Poiskusi je doumeti pravi zmisel pisma, ki mu ga je bila poslala markiza, žena, ki jo je tako ljubil, toda dolgo ni utegnil pomišljati, kajti spet je stopil v njegovo sobo sluga in mu povedal, da prihaja neka črna oblečena ženska na ukaz gospe Cambryjeve.

To ga je zelo presenetilo. Velel je slugi, naj žensko takoj spusti k njemu, še bolj pa se je začudil, ko je v tej ženski spoznal gospo Jacinto.

Stopila je k njemu in mu brez besede izročila zapečateno pismo.

Nointel ga je odprl in prebral:

»Včeraj ste rekli: Iz tujine se človek lahko vrne, iz samostana odide. Na to vam bom dala pravi odgovor: Samo mrtvi se ne vračajo. Umrla bom. — Oprostite mi, kakor jaz opraščam vam. Moje pismo sežgite!«

»Umrla!« je vzkliknil stotnik. »Usmrtila se je!«

»Nocoj ob treh,« je povedala Jacinta.

»Toda kako?«

»Izpila je najstrašnejši strup, ki ne pušča sledov. Če boste vi molčali, ne bo nihče zvedel, da je šla sama v smrt.«

»A gospod Darcy?«

»Zvedel bo, da je gospo zadela srčna kap. Od vas je odvisno, ali jo bo objokoval ali preklinjal.«

»Kar sem obljubil, bom tudi držal.«

»Kaj torej še čakate, gospod?«

Nointel je razumel te besede. Odprl je listnico, vzel iz nje pismo, ga pokazal gospe Jacinti in vprašal:

»Ali je prava pisava?«

»Da.«

Nointel je stopil k sveči, ki je gorela na

sveti dan. Policija je med tem poiskala njegovo sestro, poročeno z obrtnikom Komne-novičem. Svidenje je bilo na moč presenet-ljivo. Brat in sestra se nista spoznala. Seveda je bil pred 26 leti Mihajlo krepak junak, zdaj pa je skoro že starček. Sestra se je brid-ko razjokala in povedala, da so že nekajkrat dali za zadušnice in prižigali svečo v njegov spomin. Zdaj bo Mihajlo Majer do nadalj-nega ostal pri sestri in svaku.

* **Zalostna usoda ruskega izseljenca.** V ru-skem sirotišču v Kikindi je umrl v visoki starosti ruski begunec Arister Rezikov, ki je bil nekoč eden izmed najbogatejših ljudi v carski Rusiji. Bil je lastnik velikih industri-jskih podjetij, rudnikov in več sto hotelov. Prav tako je bil lastnik cele vrste letovišč. Po boljševiški revoluciji je pobegnil v Nem-čijo, kjer je vodil v Berlinu veliko rusko re-stavracijo, ki pa mu ni povoljno uspevala. Z ostankom svojega premoženja se je preselil v Jugoslavijo, kjer je čisto obubožal.

* **Plaz je prekinil promet med našo drža-vo in Nemčijo pri Pliberku.** V noči na prejš-nji četrtek se je na železniški progi, ki veže našo obmejno postajo Prevalje-Homec z nem-škim Pliberkom, zgodila neprijetna nesreča, ki je za 24 ur prekinila promet med našo državo in Nemčijo. Okoli tri kilometre zapad-no od postaje Prevalj se je vsul na progo plaz, ki se je utrgal v hribu nad tirom in za-sul tračnice. Okoli 80 progovnih delavcev je v 24 urah očistilo progo.

* **Smrtna nesreča v Selški dolini.** Nedavno je vozil 30letni Janez Kloboves, uslužben pri industriji Dolencu v Skofji Loki, iz Selške doline proti Skofji Loki voz, naložen s hlodi. Ko se je pomikal dvovprežni voz proti Stu-denemu, je privozil za njim avtomobilski pre-voznik Kosec iz Železnikov s tovornim avto-mobilom. Ceste so zdaj izredno slabe in je tudi umikanje zelo težavno. To je spoznal tudi Kosec sam, ki je pristopil k Klobovsu in mu svetoval, naj pelje z vozom kar naprej, češ da se bosta že potem ognila, ko prideta na primerno mesto. Kljub temu je prišlo do nesreče. Počasi sta vozila drug za drugim, spredaj voznik in za njim Kosec kakih dve sto korakov, ko je zavozil Kloboves s svojim vozom na desno, misleč da se bo lahko dovolj izognil. Z vozom je zavil preveč na desno, kajti voz se je prevrnil in hlodi so pokopali nesrečnega Klobovsa pod seboj, da je kmalu izdihnil.

* **Gospodarsko poslopje je zgorelo.** Te dni je ogenj uničil gospodarsko poslopje Francu

Cvetkoviču v Rigoncih. Gasilci iz Rigoncev, Loč in Velikega Obreža so obvarovali blizu stoječe hiše.

* **Oprostitev zdravnika, obtoženega zaradi smrti bolnika.** Na okrožnem sodišču v Celju je bila kazenska razprava, kakršne so prav redke. Pred sodnikom poedincem se je zagovarjal 38-letni zdravnik dr. Svetolik Božino-vič, vodja zdravilišča v Topolšnici pri So-štanju, ki je bil obtožen, da je s svojo malo-marnostjo povzročil smrt bolnika Mihajla Zi-votiča. Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. Jože Goričar iz Soštanja. Kot izvedenca sta bila pri razpravi zaslišana zdravnik dr. Ro-berth Neubauer, zdravnik vodja državnega zdravilišča na Dolniku, in primarij dr. Franc Debevc iz Ljubljane. Na podlagi zbranih po-datkov sta izjavila, da je bilo ravnanje dr. Božinoviča v skladu z zdravniško znanostjo in prakso. Dr. Božinoviču ni mogoče očitati malomarnost, temveč gre za nesrečno na-ključje. Na podlagi izjave izvedencev je bil dr. Svetolik Božinovič oproščen.

* **Slaboumni sin je umoril očeta.** Ljubljan-ski mali kazenski senat je te dni razpravljaj o usodi, ki naj jo sodišče prisodi 30letnemu posestnikovemu sinu Antonu D. z Gorenjske-ga, ki je leta v avgustu na okruten način s samokresom ustrelil svojega očeta. Prvotno je bila proti Antonu vložena obtožnica zaradi zločinstva umora. Anton je krivdo priznal. V svoj zagovor je navajal, da se je na očetov umor že dolgo pripravljaj. K temu da so ga zavedli stalni spori z očetom baje zaradi te-ga, ker se je oče nesmiselno pravdal s svojim sosedom in ker je on stalno imel vtisk, da bo oče njega zavrgel in izročil posestvo bratu Jožetu. Ta misel da ga je tako mučila da je že dolgo koval načrt, kako bi ga usmrtil. Ker je storilec kazal znake duševnega razkroja so ga preiskali zdravniki za duševne bolezni (psihiatri) in ugotovili, da je Anton že dolgo let bolehal na počasi se razvijajoči duševni bolezni shicofreniji, ki je povzročila duševni razkroj. Zaradi te ugotovitve je državno to-žilstvo obtožnico umaknilo. Na razpravi so sodniki sklenili oddati Antona v zavod za zdravljenje in očiuvanje, ker bi mogel biti nevaren za življenje svoje okolice.

* **Trije nevarni tatovi obsojeni.** Pred veli-kim kazenskim senatom v Ljubljani so se za-govarjali 21letni mehanik Leopold Omejc s Toškega čela, 26letni kovaški pomočnik Ivan Hromc iz Podgorice in 30letni soboslikar Vik-tor Zajc. Obtožnica je navajala dolgo vrsto tatvin, vlomov in eno razbojstvo Omejcu sa-

memu je pripadala obtožba za tatvino 11 koles. Hromcu je obtožnica očitala predvsem tri vlome. Kakor sta glavna obtoženca Omejc in Hromc vsak na svojo pest kradla, tako sta včasih tudi skupaj delala. Obtožnica je nava-jala štiri skupne vlome. Enega izmed teh pri Ivani in Mariji Bregar v Brinju sta opravila prav na razbojniški način. Obsojeni so bili vsi trije in sicer Leopold Omejc na štiri leta robije in 4letno izgubo častnih državljskih pravic, Ivan Hromc na pet let robije in 5letno izgubo častnih državljskih pravic, Viktor Zajc na šest mesecev strogega zapora in eno-letno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Dva pobegla zločinca so prijeli.** Nedavno smo poročali, da je iz zaporov v Murski So-boti pobegnilo pet zločincev. Dva izmed njih so te dni ujeli. Sta to Peter Križanič s Cvena pri Ljutomeru, in Ciril Cajnkar, ki so ga iz-sledili v Slatini Radcih.

* **Sprejem mladeničev v inženjsko pod-officirsko šolo v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let.** Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Franca Pera, kape-tana v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pis-meni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 dinarjev.

* **Dolžnost vsakega kmetovalca je, poma-gati ponesrečenim živalim.** Kako se pomaga, imate natanko popisano v knjigi »Prva pomoč ponesrečenim živalim«, ki jo je spisal dr. Ferdo Kern. Knjiga stane s poštnino vred samo 26 din in se naroča v knjigarni Tiskov-ne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3.

* **Sprejem mladeničev v inženjsko pod-officirsko šool v Šabcu, konjeniško v Zemunu, artilerijsko v Čupriji in avtomobilsko podoficirsko šolo v Beogradu, starost od 18 do 21 let.** Rok za prijavo je kratek. Vsa za-devna pojasnila dobite ustno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Fran, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni od-govor priložite znamke ali kolek za 10 din.

* **Šest zabavnih knjig dobe čitatelji »Do-movine« za 40 din (s poštnino vred za 49 din), in sicer: Goncourt Edmond: »Dekle Eli-za«, Cervantes: »Tri novele«, Anatole France: »Pingvinski otok«, Leonid Andrejev: »Plat zvonca«, Andrej Strug: »Jutri«, Leonid An-drejev: »Povest o sedmih obešenih«. Naro-čajo se v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.**

kaminu, dvignil papir nad njo in počakal, da je pismo zgorelo.

»Hvala!« je rekla Jacinta. »A drugo pi-smo?«

Mislila je pismo, ki ga je napisala gospa Cambryjeva, preden je izpila strup. Nointel je tudi to pismo sezgal nad svečo.

»Jaz sem svojo dolžnost opravila. Gospod... z bogom...«

Obrnila se je in odšla.

»Sirot!« je pomislil Nointel. »Sama si je odmerila kazen. Če bi bil včeraj to samo slutil, bi ji bil pismo vrnil... Sodnik ne bo nikoli zvedel, iz kakšne nevarnosti sem ga rešil... K njemu pojdem zdaj... Najbrž je že zvedel, kaj se je zgodilo. Preveč bo potr, da bi me zaradi tega pisma prijel...«

Dobil je strica in nečaka skupaj.

»O, gospod!« je vzkliknil preiskovalni sod-nik. »Ali ste zvedeli strašno novico?«

»Zvedel sem jo.«

»Potem mi oprostite. Danes vas ne morem uradno sprejeti. Včeraj sem vas iskal in čakal, pa vas ni nikjer bilo. Ali imate tisto pismo s seboj?«

»Ne, gospod, ukradli so mi ga.«

Sodnik se je zdrznil, rekel pa ni ničesar.

»Tista dva tujca,« je nadaljeval Nointel.

»Povedal sem vam že, kakšna človeka sta. Hotela sta spraviti s sveta dokaze svojega delovanja v zvezi z Goliminom. Posrečilo se jima je vdreti v moje stanovanje in odnesti vse, kar sem dobil v Goliminovi suknji.«

Sodnik se je priklonil in šel.

Gaston je molčal. Potem je prijatelju sti-snil roko in rekel:

»Strašna katastrofa je to!«

»Strašna in nepričakovana.«

»In vendar je morala gospa Cambryjeva z

njo računati, ker je napisala oporoko in v njej zapustila vse svoje imetje meni.«

»Ali ga boš sprejel?«

»Bom, da ga v njenem imenu razdelim med siromake.«

Prijatelja sta se razšla. Gaston se je od-pepal s stricem, ki ga je čakal v vozu, Noin-tel pa se je vrnil v svoje stanovanje.

»Mislim, da sodnik ne bo nikoli več ome-nil tega pisma,« je rekel stotnik sam pri se-bi. »Zdi se mi, da je uganil, kaj se skriva za smrtjo gospe Cambryjeve...«

Minilo je pet mesecev, a skrivnost umora v pariški operi je ostala še zmerom zast-rta s plaščem teme. Preiskavo so ustavili in kmalu je bil krvavi dogodek čisto pozabljen.

Smrt gospe Cambryjeve ni zbudila prese-nečenja. Ljudje so jo pozabili, kakor pozab-ljajo vse drugo, prijetno in neprijetno.

Gospodična Lesterelova še zmerom obju-kuje svojo nesrečno prijateljico, ki je tako nepričakovano za zmerom zapustila.

Gaston je z velikim premoženjem, ki mu ga je bila zapustila gospa Cambryjeva, usta-novil bolnišnico, ki je nosila njeno ime, in zavetišče za siromašna dekleta. Za mesec oktober je določena njegova poroka z gospo-dično Berto Lesterelovo.

Njegov stric je pustil službo, kakor se je bil že prej odločil. Njegovo mesto bo kmalu zasedel Gaston, čeprav mu sodniški poklic ni prav pri sre.

Najbolj so se ljudje čudili temu, da je mar-kiza Barancosova tako nenadno izginila. Na vse mogoče načine so si razlagali njen beg. V začetku sploh ni bilo mogoče najti sledi za njo. Pravili so, da se pojavlja zdaj tu zdaj tam, da pa nikjer ne ostane več kakor dan ali dva. Potem so zvedeli, da si je na

Angleškem kupila veliko ladjo, s katero kri-žari po Sredozemskem morju. Velikonočne praznike je prebila v Jeruzalemu, julija me-seca so jo pa videli v Carigradu. Naposled se je razvedelo tudi to, da si je kupila razkošno vilo v Palermu na Siciliji in da misli tam ostati sama, brez velike družbe, neodvisna od sveta.

Nointel je tudi zapustil Pariz. Šel je za markizo. Večkrat je pisal Gastonu, zdaj iz tega, zdaj iz drugega kraja. Naposled je ne-kega dne prejel Gaston pismo iz Palerma. Nointel mu je sporočil, da je našel edino ženo na svetu, ki jo res ljubi in da zdaj prvič spoznava, kaj je prava ljubezen. Vzela se bosta kmalu. In potem je še povabil svojega prijatelja na svatbo na solčni Siciliji...

Simancas in Galmier sta se vrnila v novi svet, v Ameriko. Vse kaže, da o njima ne bo mogoče prav kmalu kaj slišati. Oba sta po-hitela na postajo takoj po pogovoru s stotni-kom, ko Simancas ni mogel kupiti Golimi-nove suknje...

Klavdina Risslerjeva je šla v Rusijo s svo-jim Vladimirom. Vzela je s seboj tudi Mari-ko. Za grob Julije Orcivalove se ne briga nihče razen Berte Lesterelove. Ona ga pogo-sto krasi s cvetjem in moli za mir Julijine nesrečne duše.

Moli pa tudi za svojo dobrotnico, rajno gos-po Cambryjevo in blagoslavlja njen spomin. Moli za svojo nesrečno sestro, ki jo je živ-ljenje strlo. Njeno hčerko vzgaja kakor svo-jo.

Kapitan Crozon je prevzel poveljstvo ve-likega tovornega parnika in se potika nekje po daljnih morjih.

Naj se ga boje kiti in morski psi!

Zanimivosti

× Novi angleški bombniki znamke »Stirling« imajo, kakor piše angleško časopisje, štiri motorje in se ponajbolj doslej najstrahovitejšo vojaško oborožitvijo, ki je znana v letalstvu. Pred nekaj dnevi so bili ti bombniki prvič poslani nad Nemčijo.

× Nemški ukrepi radi nemirov in stavk v severni Holandiji. Nemški poročevalski urad javlja, da so v severni Holandiji, kjer so nastali neki nemiri in stavke, prepovedani vsi shodi. Ljudstvo je bilo poklicano, naj se takoj vrne na delo. Izvrševalna oblast v severni Holandiji je bila prenesena na vojaštvo. Odgovornost za te nemire pade po tem poročilu zlasti na židovske in druge protinemske elemente.

× Novi ameriški poslanik za Anglijo. Iz Amerike je odpotoval z letalom v Evropo novi poslanik Zedinjenih držav za Anglijo Winant. Pred odhodom je dejal novinarjem, da se z Rooseveltom docela strinja o popolni pomoči za Anglijo, ki pa je odvisna od delovnih naporov vsega ameriškega ljudstva.

× Kitajski vojaki bodo pomagali Angležem v Singapuru. 20.000 kitajskih vojakov je po časopisnih vesteh na poti v angleško Burmo, da bodo ojačili obrambo angleških postojank v Singapuru in drugod.

× Angleška letala so metala letake na Poljskem. Reuter poroča: Angleška letala so v nedavni noči preletela do Krakova in Katowic na Poljskem, kjer so metala letake. Letala so bila v zraku nepretrgoma devet ur in so preletela 3400 km poti.

× Angleži ne priznavajo tolikšne izgube trgovskih ladij. Glede na nemške trditve, da je bilo v zadnjih dneh potopljenih za četrto milijona ton angleških trgovinskih ladij, izjavljajo v Londonu, da ni bilo zadnje dni nobenih posebnih izgub in da so take trditve neresnične.

× Iz irskih mest se selijo ženske in otroci. Na odgovornih mestih Irske prevladuje čedalje bolj prepričanje, da vojna tudi tej deželi ne bo prizanesla. To dokazujejo med drugim tudi ukrepi, izdani za preselitev žensk in otrok iz glavnega mesta Dublina in drugih večjih mest v varnejše kraje, kjer sovražne bombe ne bi mogle terjati toliko človeških žrtev. Po prvem načrtu, ki ga je izdelala irska vlada, naj bi se iz mest preselilo 70.000 otrok. Irci so pokazali veliko razumevanje za ta vladna prizadevanja in so sami začeli pri-

glašati, kam mislijo izseliti svoje otroke in ženske, če bi sovražnik začel z letali napadati tudi Irsko.

× Američani pravijo, da Nemci ne bodo mogli potapljati njih orožja, namenjenega za Anglijo. »New York Herald Tribune« odgovarja na nemško napoved o potapljanju ameriških ladij, ki bi vozile orožje, tole: »Mi ne delamo svojih topov zato, da bi jih Nemci sredi poti v Evropo pošiljali na dno morja, in bomo poskrbeli, da se kaj takega ne bo zgodilo.«

× Repatice so med zvezdami nekaki potepuhi. Zvezdoslovci so letos odkrili že tri repatice. Repatice so nebesna telesa, ki sestojijo iz prasnovi in potujejo v bolj ali manj sivojevrstnih tirih okrog sonca, zaradi česar jih imenujejo potepuhe. Večina repatic je vidna le z daljnogledom. Neredko se notranja snov repatic zgosti v jedro, od katerega molijo pahljačasti žarki proti soncu. Včasih se ti žarki uklonijo tudi v nasprotno smer in tedaj nastanejo znani, kdaj pa kdaj izredno

krasni barvni repi. Ti repi držijo lahko v več smeri. Tako je imela repatica l. 1908. obliko zasukane palice, repatica iz l. 1848. pa je vlekla za seboj 200 milijonov kilometrov dolg rep. Letos odkrite tri repatice so majhna nebesna telesa, ki jih je opaziti le z daljnogledom.

× Ruski obrambni proračun znaša nad 70 milijard rubljev. Te dni je bila druga seja sovjeta narodnosti. Na dnevnem redu je bilo poročilo proračunskega odbora in razprava o državnem proračunu za leto 1941. Med razpravo so govorniki zlasti poudarjali, da je popolnoma upravičen predlog osredne vlade, naj se v proračun za leto 1941. vnese vsota 70 milijard 300 milijonov rubljev za narodno obrambo, ker se bo na ta način precej okrepila obrambna sila Sovjetske zveze.

STRAH GA JE POSTALO

Miha: »Kako je bilo na letovišču, Boltežar? Kje si stanoval?«

Boltežar: »Pri nekem posestniku.«

Miha: »Ali si imel dobro hrano?«

Boltežar: »S hrano je bila pa čudna. Najprej je poginil prašič in smo pet dni jedli svinjino. Nato je poginila krava in smo teden dni mlatili govedino. Ko pa je naposled zbolela še posestnica, me je obšla groza in sem jo naglo odkuril.«

Kmetijski svetovalec

Ravnanje z drevjem, poškodovanim od snega

Nedavno je južni sneg polomil mnogo sadnega drevja. Nalomljene veje je potrebno gladko ob deblu odžagati, z ostrim nožem obrezati in dobro s cepilno smolo zamazati. Če pa je drevje toliko polomljeno, da kazi krono, ga bo pač kazalo precepiti ali pomladiti. Tudi če je sneg prelomil deblo, bi pri mladem drevesu kazalo deblo nanovo cepiti. Stara drevesa, če so preveč polomljena, je najboljšo odstraniti. To delo naj se opravi takoj, ko bo sneg skopnel in bo delo v sadovnjakih sploh mogoče.

Preceplja pa se običajno nekako sredi meseca marca s sedlanjem ali pozneje, ko bo drevje že muževo, s podkožnim cepljenjem, ki je zlasti pri starejših drevesih in debelej-

ših deblih priporočljivo. S pravilnim ravnanjem bo mogoče marsikatero drevo obvarovati.

Izkoplje in odstrani naj se le tako drevje, ki ga ne kaže več precepiti. Precepljeno drevo, ki je v zemlji že dobro ukoreninjeno, se bo pri dovolj gnojni zemlji in dobrem oskrbovanju hitro opomoglo.

Ne nastiljajte prascem s plesnivo ajdovico (ajdovo slamo). Če ajdove slame jeseni niste spravili prav suhe, ne smete zdaj z njo, ko je zatohla in plesniva, nastiljati prascem. Živalce se z njo igrajo in jo poskušajo jesti, s čimer dobe v sebe trose plesnobe. To pa povzroča želodčne in črevesne bolezni. Naposled tudi ni priporočljivo drugim živalim nastiljati s tako steljo. Dobro je, če pustite plesnivo ajdovico vsaj dva dneva temeljito presušiti na soncu. Žal zdaj še ni dovolj sonca. Treba je pač počakati na lepe dni.

Zuchhold:

Smrt ob potu

2

Kriminalni roman

Nato je šel domov in napisal pismo. Nič ni imenoval imen, samo pozval je barona, naj pride drugega dne popoldne ob sedemnajsti uri k grobni kapelici. Gre za čast visokošolke, s katero je pred božičem začel razmerje, je zapisal. Če ne pride, bo moral nositi posledice.

Takšna groznja, če se je tikala dame, je navadno zalegla, zakaj mladi plemiči se niso ničesar bolj bali kakor javnega škandala, ki bi pred svetom omadeževal rodbinsko čast.

Leon je sam ponesel pismo v poštni nabiralnik in se je v trenutku, ko je zaslíhal padec pisma na pločevinasto dno nabiralnika, začutil bolj sproščen. Prvi korak k maščevanju je bil storjen. Maščevanje samo mu bo spet vrnilo notranje ravnotežje, njegovi živci se bodo spet pomirili.

Toda temu dnevu sledeča noč je bila hujša od vseh prejšnjih.

Sedel je vzravnan na svoji postelji in vse ga je bolelo. Prižgal si je bil svečo, ker ni mogel prenašati temnega molka noči.

Spet in spet si je zastavil vprašanje, ali bo baron Schmeling prišel. Ali ne bo morda poslal kakšnega zastopnika, ki si bo prej ogledal neznanega pisca pisma? Kaj naj stori, če baron ne pride?

Da bi ga poiskal na njegovem domu, bi zbuhalo preveliko pozornost. Sestrična, o kateri je baron govoril pred dnevi slaščičarju, ali kakšen drug sorodnik bi ga spraševal po gostu in baron bi se morda izdal, da se bo

dvobojeval. Zadeva bi prišla na sodišče, dvoboj bi bil preprečen. S tem bi nastala le sodna razprava, v kateri bi sam igral smešno vlogo.

Samo skrivaj se mora vršiti dvoboj, ne gre drugače.

Ko se je začelo daniti, je bil od razmišljanja ves zbit. Ne da bi bil prav spal, je ležal ves zmučen do poldneva v postelji.

Nato se je oblekel. Zaužil ni ničesar drugega kakor črno kavo. Potem je sedel v svoji sobi in zdaj zdaj pogledal na uro. Ko je ura kazala šestnajst je vstal in šel.

Ko je bil že v veži, je šele opazil, da je imel na sebi le domači jopič. Vrnil se je in oblekel suknič.

Korakal je proti stari kopalnici. Na starem lesenem mostu je otipal v žepu revolver, čeprav je bil sklenil, da ga zdaj k razgovorom o dvoboju, ki naj se vrši pozneje, ne bo vzel. No, morda bo prišel z orožjem tudi baron Schmeling. Na ta način se bosta mogoče kar lahko dvobojevala.

Deset minut pred sedemnajsto uro, ki je bila v pismu določena za sestanek, je stopil čez prag v kapelico.

Ves presenečen je obstal. Včeraj ni bil opazil lepote v kapelici, ni bil videl krasote kamnite ženske postave. Stopil je k sarkofagu, v katerem je počivala pred davnimi leti umrla mlada žena. Prav tiho se je približal kamniti ženi, kakor bi se bil bal motiti jo z glasnimi koraki. Pogledal ji je v obraz in omahnil. Saj

ta kip predstavlja vendar njegovo ljubljeno dekle. Zamolkel vzdih se mu je prikradel iz ust. Sesti je moral na kamnito klopico, ki je stala tam blizu.

Zazdelo se mu je, da se ga loteva blaznost in da dobiva privide.

Ko se je nekoliko pomiril, je še enkrat stopil h kamnitemu kipu. Ne, le malo je podobna njegovi izvoljenki. Samo izmučeni živci so mu jo bili prej zaigrali, da je dobil privid.

Zdajci se je zdržnil. Zaslíhal je bil neki šum. Strašen nasmeh je spačil njegova usta. Orožje ima s seboj, ne bo se dvobojeval, temveč ga bo takoj ustrelil ko steklega psa. Za vrat mu je spet sedla neznana pest in ga začela porivati naprej. S krvavimi očmi je pogledal proti vhodu v kapelico. Zunaj po pesku je nekdo stopal. Leon je privlekel revolver iz žepa. Vse njegove misli so prežale na človeka pred vrati.

Vzdignil je roko z revolverjem. Nenadno pa se je spomnil, kako je pred dnevi prežal za grmom na barona. Spomnil se je tudi, kako veselje ga je takrat prevzelo, da ni postal morilec. Kakor v prividu se je gledal za grmom.

Kakor takrat se je zagabil samemu sebi. Odvrigel je revolver, da je trdo padel na kamnita tla. Toda v trenutku se ga je spet lotila besnost in hotel je revolver pobrati.

»Ne«, je z muko izdaval iz sebe, »moral ne bom. Če zdajle pobrem revolver, bom kljub vsemu streljal. Ne bom se mogel premagati, če bom videl pred kipom, podobnim njej, roparja svoje sreče...«

Na begu pred kamim seboj je naglo odprl majhna stranska vrata in zdirjal v gozd, ne

Popotnikova torba

Smrt uglednega gospodarja

Vodice, marec.

Na svojem posestvu na Selu pri Vodichah je preminil ugledni kmetovalec g. Franc Kristan. Pokojnik je bil eden izmed tistih redkih kmečkih mož, ki je budno zasledoval dogodke okoli sebe. Zavzemal je vidno mesto v Samostojni kmetijski stranki, od ustanovitve Jugoslovenske nacionalne stranke pa je bil njen vidni somišljenik in odbornik sreskega odbora v Kamniku. Pridno se je udeleževal tudi v raznih gospodarskih zadrugah in društvih v domači občini, kjer je užival največji ugled in se je marsikdo v stiski obrnil nanj za dober svet.

Kljub temu vsestranskemu javnemu udeleževanju, ki mu ga je omogočil njegov prirodni razum, ni nikdar zanemarjal svojega posestva. Bil je skrben in vzoren gospodar in je svojo malo kmetijo s pridnostjo dvignil v ugledno domačijo.

Pokojnik je že dolgo let bolehal na želodcu. Pred dnevi je šel v bolnico, da bi ga operirali, žal pa je bilo prepozno in ugotovili so, da je zahrbtni rak že bolj ali manj opravil svoje uničujoče delo. Le svojemu zmernemu življenju se mora zahvaliti, da ga zavratna bolezen ni pobrala že prej. Štel je šele 59 let. Njegova smrt je hudo prizadela njegove sinove in vzbudila obžalovanje pri vseh, ki so ga poznali. Ohranili mu bomo časten spomin. Njegovim svooicem naše iskreno sožalje.

Mater izvoljenke ranil, sebe pa usmrtil

Dravograd, marca.

V soboto popoldne so bile Trbonje pri Dravogradu pozorišče krvave žaloigre, ki jo je zakrivil ljubosumen mladenič iz Labudske doline na nemškem Koroškem. Bil je to 27-letni delavec Marko Tajzel. Ta je omenjenega dne prišel k 57letni kočarici Mariji Sagmeisterovi, ki je bila mati njegove izvoljenke Julijane. Bil je zelo razburjen ter je pri prihodu vprašal, kje je Julijana, hip nato pa je že potegnil iz žepa velik samokres in oddal na Sagmeisterovo tri strele. Vse tri kroglice so jo zadele. Sagmeisterova se je nevarno ranje-

da bi se bil ozrl na levo in desno. Vso pot do svoje tesne sobice je tekal.

Tretje poglavje

Zunaj je tresel vihar drevje. Vlak je sopiha skozi noč. Bergmann se je vozil v prvem razredu, da je bil lahko sam. Stal je ob oknu svojega kupeja in gledal v dež isker, ki jih je bljuvala lokomotiva nazaj na vagone. Iz sosednega kupeja sta se kakor iz velike daljave slišala klepetanje in smeh potnikov.

Čedalje večja je postajala razdalja med njim in usodnim krajem, kjer bi bil skoraj postal morilec. Zavedal se je, da ga kljub begu pred zapeljivo prilicnostjo misel na maščevanje ne bo zapustila.

Dva dneva je že bival v vili »Gozdnem miru«. Zaklenil se je bil v svojo sobo in se ni prikazal na svetlo. Ponoči je pustil goreti luč, kajti zdelo se mu je, da stalno stoji nekdo pred njim in ga gleda.

Zločin, pred katerim je bil zbežal, neizvršeni zločin je stal velik in strašen pred njim ter ga opominjal. Če je ne pol spal, si je domišljal, da je bil vendarle izvršil zločin. Čisto razločno je videl ležati poleg sarkofaga barona Schmelinga. Obraz je imel obrnjen navzgor, čelo mu je bilo razstreljeno in v široko razprtih očeh je ležala okamenela smrt na groza.

Podnevi so bile njegove misli bistrejše. Čisto jasno mu je bilo, da v takem razrvanem življenem stanju ne more dvobojevati. Njegova roka ga ni več ubogala, kadar se ga je loteval bes. Počakati mora, da se nekoliko umiri, ker bo sicer postal še navaden morilec.

Ko je vse to jasno spoznal, je zložil svoje reči v ročno torbo. Gospodinja ga je prestrašena gledala.

na zgrudila nezavestna. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico.

Tajzel je po usodnih strelah izgubil v bližnji gozd. V soboto in nedeljo so ga iskali orožniki. Ker pa ga niso našli, so bili ljudje prepričani, da je pobegnil v Nemčijo. Iskali so ga dalje in so ga v ponedeljek dopoldne našli v omenjenem gozdu mrtvega. Pognal si je bil tri strele v prsi in enega v možgane. Poleg njega so našli samokres velikega kalibra in naboje, katere si je napravil sam.

Tajzel je imel dve leti razmerje s hčerko obstreljene Sagmeisterove, 32letno šiviljo Julijano. Nameraval se je z njo poročiti in je bilo že vse dogovorjeno. Zadnje čase pa je med obema nastal spor. Ko je izvedel, da si njegova izvoljenka že dopisuje z drugim, je sklenil, da bo z njo in s seboj obračunal. Prišel je k Sagmeisterovim. Ker pa Julijane ni bilo doma, je streljal na mater svoje bivše izvoljenke in jo močno ranil, nato pa je ustrelil še sebe.

Iz Prekmurja

Prekmurški delavci za državno posestvo Belje. Na državno veleposestvo Belje odpotuje v aprilu 1.600 sezonskih delavcev iz Prekmurja. Te dni je bila za toliko število sklenjena pogodba med upravo Belja in med vodstvom Zveze sezonskih delavcev v Murški Soboti. Letošnje dne bodo za moške po 20 in za ženske po 17 din ob hrani in stanovanju. Za akordne delavce bodo zaslužki za 50 do 80 odstotkov višji od lanskih.

Ženski vestnik

Kako moraš ravnati z rokavicami

Če imaš tesne rokavice, jih nekaj ur prej preden jih natakneš na roke, zavij v nekaj volčno čisto krpo.

Bele usnjene rokavice, ki so le malo umazane, očistiš tako, da jih odrgneš z radirko. Če so nekoliko bolj umazane, jih očistiš z mlekom, ki mu dodaš nekaj kapljic etra ali pa salmiakovca. Potrebuješ le malo take tekočine. Rokavice razprostreš kolikor mogoče

gladko na čisto cunjno. Nato vtakneš v mleko čisto krpico, podrgneš z njo nekajkrat po kosu mila in nato rokavice s krpico temeljito odrgneš. Umazanost se zelo naglo razkroji. Opozarjamo pa, da moraš krpico večkrat izmenjati. Kakor hitro je namreč krpica umazana, moraš vzeti drugo, jo pomočiti v mleko, podrgniti po milu in tako naprej. Če bi kar z umazano krpico drgnila rokavice, bi se ne očistile. Ko so rokavice povsod čiste, jih obesi, da se posuše. Nič se ne boj, če so vlažne bele rokavice videti rumene. Ko bodo suhe, bodo spet bele.

Barvaste usnjate rokavice se perejo enako in se vidijo po pranju skoraj črne. Ko se posuše, so takšne kakor nove.

Črnim usnjatim rokavicam vrneš lesk, če jih drgneš z nekaj kapljicami laškega olja, ki si mu primešala čisto malo črnila. Drgneš jih s črno krpico tako dolgo, da se posuše.

Svilene nogavice in rokavice iz sukanca se najprej obrabijo na koncih prstov. Da jih čim dalje ohraniš, vtakni v konce prstov malo vate.

Za kuhinjo

Turšična pogača. Zdaj, ko primanjkuje bele moke, a turšičnih izdelkov je za enkrat še dovolj, si lahko napraviš turšično pogačo. Trem četrtinkam litra mleka dolij malo vode in dodaj sladkorja po okusu, košček sirovega masla, dva rumenjaka, limonovih lupinic, nastrganih jabolk in toliko turšičnega zdroba, da se tekočina zgosti, a se še zmešaj da vlivati. Iz dveh beljakov napravi sneg in ga rahlo primešaj. To zmes vlij na obrobjeno pekačo, pomazano z mastjo in peci v precej vroči pečici.

Krompirjeva pogača. En kilogram opranega celega krompirja pari nad krpom v cedilniku, ki naj bo pokrit. Ko je krompir mehak, vendar še cel, ga olup, zreži na tanke ploščice, osoli in mu rahlo primešaj kakšne tri dekagrame masti, na kateri si oprazila na drobno sesekljano čebulo in malo zelenega peteršilja. Nato naloži krompir v namazano, z drobtinami posuto kozo. Po vrhu vlij umetno testo iz enega jajca, mleka in potrebne količine soli. Peci najdalje četrte ure v pečici.

Turšične rezine. Raztepi sedem dekagramov sirovega masla s petimi rumenjaki in 16 dekagrami sladkorja. Primešaj malo vanilije, limonove lupine, štiri dekagrame zmletih orehov, nekoliko cimeta, eno žlico ruma in nekaj žlic mleka. Ponovno premešaj in dodaj sneg petih beljakov in 25 dekagramov presejane fine turšične moke, pomešane z

»Ne morem ostati tukaj. Vsak dan slabše se počutim. Podnebje mi ne prija. Seveda vam plačam najemnino za ves mesec, da ne boste imeli škode.«

Gospodinja je zmajala z glavo, a rekla ni ničesar.

Leon je nato šel na železniško postajo. Ročno torbo je stisnil k sebi, ker se zaradi pokvarjene ključavnice ni dala v redu zapreti. Ko je vlak prispel v Johann'sal, je moral prestopiti. Stopil je v gostilno. Bila je že pozna ura. V lokalu mu je natakar odvezel plašč.

Imel je prav. Gostilna je bila skoraj prazna. Le dva gosta sta še sedela v njej.

Naročil je pečenko in steklenico vina, kajti čutil se je čisto izstradanega. Ni se mogel prav spomniti, kdaj je zadnjič v redu jedel.

Dokler je čakal na jed, je prebiral šaljive liste. Gledal je slike, bral smešnice in se čudil, da se je spet zanimal za vse to.

Čisto drugačen človek je bil v tem okolju. Zdravnik bi ga ne bil smel poslati v samoto. Tišina ni za njegove živce. Čutiti mora okoli sebe hrupno življenje, ne sme se mu nuditi prilicnost za razmišljanje, zmeraj mora biti okoli njega nekaj, kar mu ne dopušča nisliti nase.

Jed mu je odlično teknila. Vino tudi. Prav čutil je, kako so se njegove mišice napele in kako so njegove oči postale živahnjše.

Po jedi je prijel v roko neki dnevnik. Zanimalo ga je izvedeti, kaj vse so ljudje doživeli v zadnjem tednu.

Njegov pogled je takoj v začetku obstal na debelem naslovu. Bral je:

»Umor v Braunsbadu. Zagonetni umor, izvršen nad baronom Schmelingom, je še zmeraj nepojasnjen...«

Bled ko zid je strmel v časopis. Dalje ni mogel brati. Le prvi odstavek je prebral dvakrat, trikrat.

To je čisto nemogoče! Planil je pokoncu in je bil že na tem, da bi se začel divje krohotati. Krč ga je lomil v čeljustih.

Vzel je še enkrat časopis v roke. Tedaj je opazil, da se je natakar vstopil predenj. Ker je bil vstal, je natakar pač mislil, da hoče gost plačati.

»Povejte mi«, je rekel Leon koliokr mogoče mirno, »povejte mi, ali so včerajšnji listi kaj pisali o tem umoru.«

V Leonovi hočeh je gorela zadrega. Bil je prepričan, da ga bo natakar začudeno vprašal, kakšen umor ima v mislih.

Natakak pa je mirno pogledal v časopis, videl debeln naslov in vljudno odgovoril: »Vsi listi so pisali o tem. Včeraj so prinesli piva poročila.«

Toda Leon Bergmann ni mogel verjeti. Iskaje je preletel njegov pogled tiskane vrste. »Kako je že ime umorjencu?«

»Baron Schmeling, majoratni gospod na Zehlenu.«

Torej je res. Leonu se je zazdelo, kakor bi mu bilo zmanjkalo tal pod nogami. »Hvala«, je rekel natakarku in spet sedel.

V njegovi glavi so se začele vrstiti slike. Prizor za grmom, prizor v kapelici, njegov revolverja na kamnita tla... Kaj je motil beg, njegov strah pred samim s seboj, padec mir speče žene? Ali je morda vstala in pogledala svetlo orožje?

V njegove možgane se je zavrtela bolesta misel. »Ona je streljala. Bila je edina v kapelici, ko je vstopil oni...«

Krčevito se je oprijemal te misli. Vedel je,

enim pečilnim praškom. Peči v dobro omaščeni pekači približno tri četrt ure v srednjevroči pečici. Pečeno posuj s sladkorjem.

Mlečni ječmenček. V poltretjem litru vrele vode zakuhaj četrt litra ječmenčka in ga pusti, da počasi vre pol ure. Potem vodo odcedi in prilij toliko vrelega mleka kolikor si odlila vode ter pusti, da še počasi vre približno dve uri, da se čisto skuha. Naposled ga osoli, dobro zmešaj in daj na mizo.

Mlečni turščični zdrob. V poltretjem litru vrelega mleka zakuhaj med vednim mešanjem četrt litra turščičnega zdroba ali polentne moke. Ko si vse zmešala, pusti da počasi vre 10 do 15 minut. Nato dodaj za kavno žličico soli, dobro premešaj, stresi v skledo in daj na mizo.

Stara kokoš kakor divjačina. Očisti in dobro operi staro kokoš (petelina), položi jo v prostorno posodo in vlij nanjo vrelo kvašo, h kateri si prilila malo vina. V njej jo pusti en do dva dneva. Nato jo nasoli in prav na gosto pretakni s prekajeno slanino. Potem jo položi v globoko kozico ali lonec, prideni žličico masti, malo zelenjave in dišave, kakršne se dajejo h kvaši. V kozico prilij še malo kvaše, potem pa dobro pokrij. Pari naj se približno dve uri. Nato deni kokoš v dolgo ponev in jo postavi v pečico. Ko zarumeni, jo potresi z moko, in ko še ta zarumeni, jo polij s smetano, čez nekaj časa pa še s kvašo. Ko dobro prevre, razreži kokoš na koščke, zloži na krožnik in precedi nanjo omako.

Praktični nasveti

Za zdrave zobe. Ljudje, ki jedo mnogo prsnega sadja imajo najbolj zdrave in najlepše zobe. Vsi južnjaki, ki jedo mnogo sadja, imajo dobre zobe. Pri žvečenju pride sadna kislina v vse koticke okoli zobovja in uniči bakterije, ki se razvijajo v ostankih jedi med zobovjem.

Polže preženeš iz kleti, če več dni zapored narešaš neugašenega apna po prostoru.

Papir postane negorljiv, če ga dvakrat vtakneš v močno galunovo raztopino.

Pravilno ravnanje z otročičem. Ko doseže otrok šest mesecev, noče več mirno ležati v zibelki. Radoveden postaja in vzdiguje glavico. Če ga pustimo, da dolgo leži, postane razdražljiv. V takem času lahko začnemo otroka pestovati, vendar moramo pri pestovanju paziti na pravo držo. Otrok ima še mehko hrbtenico in nepravilna drža ga pokvari za vse življenje. Čisto napačno je, če pestujemo dete le na eni roki. Če smo pol ure pestovali dete na desnici, ga preložimo potlej

da je ta misel neumnost. Toda bal se je, da ne bo zblaznel, če ne bo mogel njej, kamniti ženi, pripisovati dejanja.

Sam ni bil morilec. To si je spet in spet rekel. Toda kdo bi bil potem mogel izvršiti dejanje?

Nato je spet začel brati. Hotel je videti, kako se je umor izvršil. Kako je mogel v svoji bližini doživeti umor, ne da bi bil o njem kaj vedel?

Bral je dalje:

»Kaj je barona Schmelinga dovedlo do tega, da je obiskal kapelico, se še ni moglo dognati. Tudi se še ne ve, ali je imel s seboj kakšen večji denarni znesek. Smrt je morala po zdravnikovi ugotovitvi nastopiti skoraj 24 ur prej, preden je truplo našel gozdni delavec. Umor je bil torej izvršen ob petih popoldne. Doslej se ni javil še nihče, ki bi mogel dati verjetne podatke, ali je v tistem času kdo šel proti kapelici ali pa prišel iz nje. Oblastva prosijo, naj se javijo vsi, ki kaj vedo o umoru. Noža, s katerim je bil zadan smrtni vbod, doslej še niso našli. Biti je moralo fino, dvorezno bodalo. Morda bo revolver, ki so ga našli z izstreljenimi naboji, dovedel do razkrinkanja storilca. Preiskava se nadaljuje z vso odločnostjo. Policija ima baje že neko sled.«

Kakor bi ga bil kdo treščil po glavi, tako je bilo za nekaj minut vse otrpnilo v njem. Nato je omahovaje vstal. Hotel je k vratom, na prosto, zunaj v vetru bo lahko bolje premislil vso reč. Zunaj bo slike, ki se vse križem vrte v njegovih mislih, laže spravil v pravilno vrsto. Prijel je za kljuko pri vratih.

na levo. Zmerom pa moramo gledati na to, da z drugo roko podpiramo otroka pod pazduho. Mati, ki otroka pri pestovanju sploh ne podpira, se hudo pregreši proti otrokovemu zdravju. Otrok ima še premeško hrbtenico, da bi se mogel sam dolgo časa ravno držati. Nehote zleze, če ga ne podpiraš, čez nekaj časa v dve gubi, zaradi česar mu pljuča ne morejo pravilno delovati, hkratu pa se začne poševo držati. Prav zaradi mehke hrbtenice je tudi prav, če spi otrok brez blazine. Tako ima vsaj v spanju hrbtenico v lepi ravni legi.

Ugankarski kotiček

Križanka

1	2	8			4	5	6	7
8							9	
10			11		12			
		13		14				
			15					
16		17				18		19
20	21				22		23	
24						25		
26					27			

Pomen besed

Vodoravno: 1. del pohištva v šoli, pa tudi nadležna živalca, 4. roparica z dragocenim kožuškom, 8. divja mačka, 9. del hiše, pa tudi predlog, 10. konec molitve, 12. kmetovo orodje, 13. znamenje slave, pa tudi začimba, 15. evropska prestolnica, 17. del kolesa, 20. prebivalec evropskega otoka, 22. sorodnica, 24. sukanec, 25. prislov kraja, 26. nadležen plevel, 27. nevestino premoženje.

Navpično: 1. naša pokrajina, ki je zdaj pod Italijo, 2. reka na Balkanu, pa tudi domače ime za lepilo, 3. neumna domača žival, s katero včasih primerjajo človeka, 5. vstaja ali punt, 6. del glave, 7. prvi človek, 11. prismojenec, 12. del konjske opreme, 14. čut, 16. pijača, 17. del noge, 18. časovna enota, 19. del telesa.

»Gospod še ni plačal,« je rekel vljuden glas poleg njega.

Mehanično je segel po denarnico in plačal. Čutil je, da ga je nekdo oblekel v plašč. Nekdo mu je hotel nekaj poriniti v roko. Ker tega ni vzel, so m utisto reč postavili na glavo. Omahujoč se je opotekel čez stopnico na cesto.

»Ali se želi gospod peljati z avtom?«

Prikimal je. Čutil je, da je bilo mrzlo. Moral je malo počakati.

»Naslov ... Povejte mi vendar svoj naslov, gospod!« mu je glasno kričal nekdo v ušesa. Moral je malo premisliti. Nato je nekaj rekel, nekdo ga je porinil prav za prav vzdignil in ga posadil v vozilo. Avtomobilska vrata so se trdo zaprla in avto je zdrdral. Peljal se je in peljal. Zdelo se mu je, da mora biti že blizu doma. Kje je neki pustil svojo ročno torbico? Tiščati jo mora, ker je ključavnica strta. Revolverja ne smejo najti pri njem. Ledeno mrzle šivanke so ga zbadale po hrbtu in slutnja velike nevarnosti se je porajala v njem. Nekaj mora skriti, da ga ne bodo aretirali in obsodili na smrt. Sedel je kakor v zanki, kričal je, hotel je dokazati, da ni morilec. Toda živa duša mu ni verjela. Samo divji posmeh se je slišal, kadar je hotel izreči kakšno besedo. Privezali so ga h kladi. Še sekundo, zaslišal je sik morilne sekire, nato je zaškrtalo ... Hladen veter ga je pobožal po čelu.

Šofer je odprl vrata.

»No, ali boste lahko sami šli naprej?« je vprašal dobrohotno.

Leon Bergmann je omahoval od slabosti. Čista zmeda je vladala v njegovi glavi. Pravkar je bil doživel lastno usmrteitev na tesnem

Sestavljalnica

RZE - TAJ - HAO - JA - ODA - STA - JVS - AMU - KDO - KRU.

Uredi te skupine črk tako, da ti bodo dale znan pregovor.

Dopolnilnica

U G A N O K A S E R E B E S E V
M O S A S O S A H A N A S T D A

Namesto črtic vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v prvi vodoravni vrsti pa pregovor.

Bratovsko deljenje

Karl, Emil in Pavel imajo vsi skupaj 24 jabolok, a vsak drugo število. Sklenejo jih deliti tako, da jih bo nazadnje imel vsak izmed njih enako. Karl, ki ima največ jabolok, da Emilu in Pavlu po toliko jabolok, kakor jih vsak izmed njiju že ima. Tedaj pa vidijo, da delitev še zmerom ni pravična. Zdaj da Emil, ki ima trenutno največ jabolok, Karlu in Pavlu po toliko jabolok, kolikor jih že imata. Po tem deljenju ima Pavel največ jabolok in da Karlu in Emilu po toliko, kolikor jih že imata. Tako ima zdaj vsak izmed njih enako število jabolok.

Zdaj pa uganite, koliko jabolok je imel vsak v začetku deljenja.

Rešitve je treba poslati do prihodnje srede na uredništvo »Domovine« v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5. Napisane naj bodo na dopisnici, ker drugih rešitev ne bomo upoštevali. V kotu dopisnice naj bo napisano »Ugankarski kotiček«.

Za današnje uganke razpisujemo tri knjižne nagrade.

Naše nagrade

Obljubili smo, da bomo nagradili nekaj pridnih reševalcev. Ker se jih je toliko oglasilo, smo po žrebu šestim prijateljem našega lista naklonili po eno knjigo. Srečni izžrebanci so:

Jože Glavač ml., Bukovnica 18, p. Dobrovnik v Prekmurju.

Anica Tacer, Sl. Javornik 52.

Vikica Šlenc, Steklarna 60, p. Hrastnik.

Marica Kukovič, Trnovlje pri Celju.

Marija Sušelj, Žgerčevo 56, p. Črna pri Prevaljah in

Franc Štiglic, Ljubno 47 ob Savinji.

jetnišničnem dvorišču... Kako je zdaj mo-goče, da stoji na tlaku berlinske ulice?

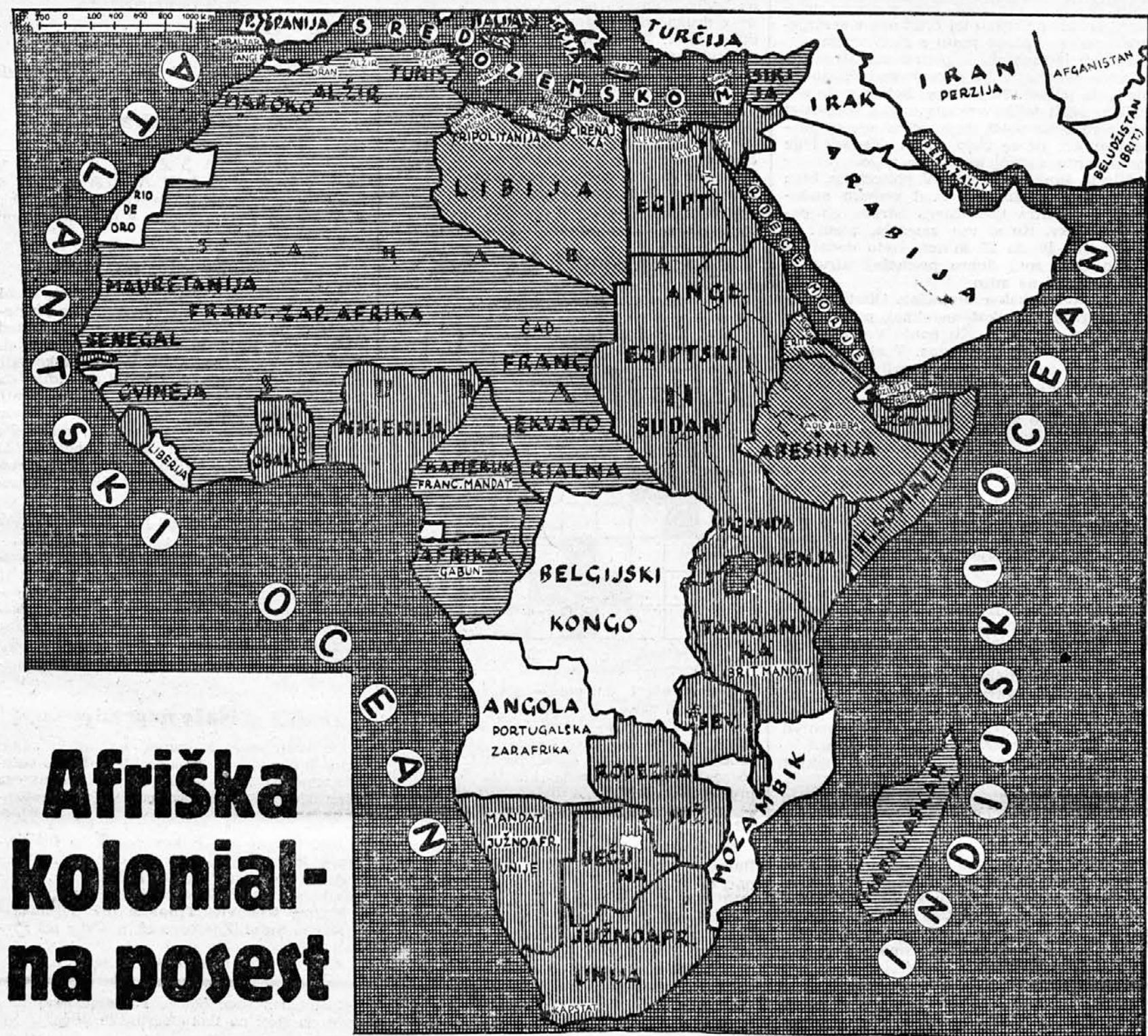
Vzel je iz žepa denarnico in izročil šoferju bankovec. Šofer mu je hotel dati, kolikor je bilo preveč, toda Leon je zamahnil z roko. Šofer je strmel za njim. Ni se mu še pripetilo, da bi z eno vožnjo zaslužil kar dvajset mark. Sto vragov, res se je izplačalo voziti smešnega čudaka!

Četrto poglavje

Šest dni je minilo od skrivnostnega umora, ki je malo kopališko mesto Braunsbad tako silno razburil. Državno tožiteljstvo je truplo barona Ulriha Schmelinga naposled izročilo svojcem, ki so ga še istega dne pokopali. Sedaj je počival mladi gospod s Zehlenu poleg očeta, ki ga je bila šele pred nekaj meseci nesrečnega petka, ki je ugrabil zadnjega moškega potomca Schmelingove rodbine, je vladala v gradu mrtvaška tišina. Potrži so hodili delavci sem in tja, ženske so šušljale in se prestrašene spogledovale. Strašna je usoda, ki je ugonobila mladega gospoda. Ali se je morda zgodila ta nesreča kot božja kazen za skriven greh? Čudno, res čudno je, da sta oče in sin umrla tako hitro drug za drugim. Kaj bo zdaj s posestvom? Edina hči baronica Eliza-beta Schmelingova ne bo ljubezniva gospodarica.

Preošabna je in preoblastna, a tudi pojma nima o gospodarstvu. Ulrih je bil zmeraj pravičen in dober. Pa tudi moder gospodar. Vsi so ga spoštovali in imeli radi. Njegove sestre pa ljudje niso marali.

(Dalje)

Afriška kolonialna posest

Ta veliki del sveta je skoraj ves v posesti evropskih držav. Zemljevid prikazuje v glavnem angleške, francoske in italijanske kolonialne posesti. Angleška posest (z zavezniškim Egiptom) je črtana navpično, francoska vodoravno, italijanska pa poševno. Zdajšnji angleško-italijanski boji potekajo v obmorskih krajih italijanske Libije na meji Cirenajke in Tripolitanije ter v italijanski Eritreji ob Rdečem morju, kamor so angleške čete iz Sudana vdrle že precej globoko in je njihov smoter zavzeti Masauo, to največje italijan-

ske pristanišče v Afriki. Angleške čete, podprte od čet Južnoafriške unije, de Gaulleovih svobodnih Francozov in abesinskih upornikov, ki jih vodi sam neguš Haile Selasi, njihov pregnani cesar, pa pritiskajo počasi v Abesinijo, Italijansko Somalijo in Angleško Somalijo, ki so jo bili Italijani kmalu po začetku vojne ugrabili Angležem. Trenutno je vojna sreča na strani Angležev, ki imajo uspehe na vseh afriških bojiščih. Nemci so poslali svoji zaveznici Italiji pomoč v obliki letal in čet. V zadnjih dneh so de Gaulleove

čete zasedle zelenico Kutro, veliko trgovinsko središče sredi Libijske puščave. V Italijanski Somaliji so Angleži zavzeli glavno mesto Mogadiscio in prodirajo še dalje. V Eritreji so obkolili utrjeno mesto Keren. V Abesiniji so uporniki, ki prodirajo iz Kenije, očistili vse ozemlje okoli Tanskega jezera.

Čitatelj naj si velikanske razsežnosti afriških kolonialnih posesti predstavlja s primerjavo merila, zarisane v levem kotu zemljevida.

Kaj terjaja Italija od svojih državljanov neborcev

»Vedetta d'Italia« je priobčila članek, v katerem opominja narod v zaledju na njegove dolžnosti v tej vojni. List piše med drugim: »Borba, ki jo vodimo proti največjemu in najbogatejšemu cesarstvu sveta terja od vsega naroda čedalje večje napore, žrtve in omejitve. Skupina, ki je govorila o lahki vojni, naj se vendar že spametuje. Sovražnik je vztrajen, se bori za svoj obstoj in ima na razpolago mnogo človeških sil in gmotnih sredstev.

Glavna dolžnost vseh, ki se ne bore, je v nepogojni vzajemnosti z rodbinami vojakov. Podpirati morajo prizadevanja stranke zlasti v njenem podrobnem delu. Druga dolžnost neborcev je v tem, da se morajo pro-

stovoljno podrediti vojni disciplini. Količina hrane, ki odpada na vsakega posameznika, je gotovo zadostna, zlasti ako vzamemo v poštev dodatke za ročne delavce. V drugih državah Evrope so omejitve hujše. Zato koplčenje živil ni umestno in se mora smatrati za zločin. Ker se pa mnoge vrste živil ne delijo na karte in nekatere rodbine ne porabijo vsega, kar odpade nanje, s tem ni rečeno, da ni treba varčevati. Prav nasprotno! Treba je štediti, kajti to pomeni povečavati zaloge.

Tretja dolžnost je povečanje pridelovanja. Kmetje, ki so steber naroda, vrše svojo dolžnost. Vendar je še zmerom na milijone ljudi v mestih in po vaseh, ki bi lahko pomagali pridelovati. Vodja (duce) Mussolini je kot

primer navajal rejo kuncev, ki »tako sijajno predelujejo travo v meso«. Četrta dolžnost obstoji v izkoriščanju vsake pedi tal. Oblastva so v tem pogledu že dobila navodila in obširna pooblastila. S tem smo omenili samo nekatere dolžnosti tistih, ki se ne bore. So pa gotovo še druge, ki spadajo v ta okvir. Tudi neborci morajo doprinesati žrtve in sploh se mora vsakdo prilagoditi omejitvam, da se doseže zmaga.«

ZARADI VELIKE ZALOGE

raznega blaga še vedno najceneje lahko kupite v trgovini Ferdo Hrovat, Prekmurje. 71

STOLE

vrtno, gostilničarske in vseh drugih vrst kakor tudi parkete Vam dobavljam najboljše in najcenejše. J. Pučko komisijska zaloga stolov in parketov Maribor, Tržaška 57. —70

Iz naših delavskih krajev

Ljubljana

Življenje ljubljanskega stavbinskega delavstva poteka precej trdo, a mirno v nadi, da bo delo na stavbah zopet oživilo. Vse naše življenje je hrepenenje in upanje k solncu in blagodejni pomladi, ker bomo prijeli za delo po 4-mesečnem počivanju. Stavbinsko delavstvo z veseljem pričakuje pomladi. Trdo je naše življenje, ko mora marsikateri stavbinec gledati razne stanove, živeče v izobilju. Pritegniti mora pas okoli trebuha kljub temu, ako je bil že zategnjen do skrajnosti. Vedno upamo na boljše čase in takrat bomo poravnali dolgove v trgovinah, ki smo jih napravili pozimi. Tudi trgovec z jestvinami pričakuje končnega obračuna, seveda če bomo v sezoni kaj zaslužili. Zadolžili smo se pri trgovcu z mastjo, pri prodajalki obutve (pri tem ne mislimo na božjo mast, ki nič ne stane, ampak na mast, brez katere ni življenja nobenemu živemu bitju. Ko bomo začeli z novim delom spomladi, pričakujemo, da bodo delodajalci upoštevali naraslo draginjo in tako regulirali naše skromne mezde, da bomo z njimi lahko čim preje poravnali dolgove. Mi, gradbeni delavci se ne moremo pohvaliti, da smo najbolje plačani; lahko pa se pohvalimo, da smo najbolj napredni v delovnih. Teh pa nismo mi krivi, ampak kriv je premajhen zaslužek. Kadar ne delamo, se zopet sprijaznimo z našimi že nekoliko priučenimi dolgovl.

Pust je za nami, a ga nismo bili preveč veseli in zato za njim ne žalujemo. Tudi na Borzi dela so veseli, da je izginil, ker dobro vedo, da az njim izginejo tudi delavci iz čakalnice na Borzi dela. Hvaležni Delavski dom, koliko brezposelnih te v tem času obišče! Tu se drug drugega sprašujemo, kdo je kaj dobil. Navadni odgovor: drugi teden dobim; tretji pa odgovarja, da ne dobi ničesar, ker je delal premalo časa v poletnih mesecih. Naše življenje je res trdo in že sedaj poleti s strahom pričakujemo zime, ko bomo zopet z uspehom ali neuspehom nadlegovali Borzo dela.

Medvode

Obširen spored delavske akademije, ki se je vršila v nedeljo popoldne, je kljub izredno lepemu vremenu privabil v Sokolsko dvorano številno članstvo NSZ in prijatelje glasbe. Dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička in so poslušalci z največjo pozornostjo sledili izvajanjem pevskih, dramskih in solo točk s spremljevanjem tamburaškega orkestra NSZ iz Ljubljane. Med odmori je zabaval prisotne tov. Vozelj Mian s kupleti, za kar je žel pohvalo in priznanje. Uspeh akademije je prav zadovoljiv, za kar gre zasluga agilnemu in požrtvovalnemu predsedniku podružnice NSZ tov. Ovnu, ki je s svojimi ožjimi sodelavci pripravil vse, kar je bilo potrebno k materialnemu in moralnemu uspehu.

Hrastnik

Občni zbor II. skupine rudarske zadruga se je vršil v nedeljo v Celju. Udeležili so se ga večinoma vsi delegati lokalnih odborov. Navzoč je bil tudi univerzitetni prof. g. ing. Gostiša in tajnik zadruga g. Češmiga. Poročila načelnikov, revizorjev, odobrenje računskega zaključka in letne bilance za leto 1940 ter proračun za leto 1941 so bili sprejeti soglasno. Soglasno je bil sprejet tudi predlog, da se poviša članarina mesečno za din 0,50, kar znaša mesečno 1,50 din. Funkcijsko dobo lansko leto izvoljenih zaupnikov je oblast podaljšala še za 1 leto. Na občnem zboru je bila sprejeta resolucija, naslovljena na bano-vinski prehranjevalni urad za zvišanje količine pšenične moke za rudarje in družino. Predsednik Rudarske zadruga univ. prof. g. ing. Gostiša je v globoko zasnovanem govoru orisal težkoče, s katerimi se bore rudarji, zlasti v današnjih časih kljub zelo napornemu delu, ki ga voljno opravljajo in prenašajo

vsa bremena posledic razburkanih in nevarnih časov. G. prof. je vlil upa in poguma rudarskim delegatom z izjavo, da se mora najti pravični izhod, ki bo rudarsko delo pravilno ocenil in plačal. Rudarski delegati so vzeli izvajanja g. profesorja z zaupanjem na znanje v zavesti, da so še ljudje na svetu, ki poznajo težkoče rudarskega stanu in ki bodo podpirali upravičeno borbo rudarjev za zboljšanje gmotnega položaja. K besedi so se oglasili še nekateri delegati s predlogi za razne pritožbe in prošnje, na kar je bil občni zbor zaključen. Ta občni zbor je pokazal res strnjeno in solidarno voljo rudarskih delegatov.

Litija

V nedeljo, dne 23. februarja t. l. smo imeli pri nas svojevrstno prireditev, ki jih enakih ne vidimo vedno. V dvorani na Stavbah je priredil dramski odsek iz Ljubljane lepo usklo akademijo pod vodstvom nadarjenega skladatelja in zborovodje tov. Karmelja A. Dvorana je bila polno zasedena. Akademije sta se udeležila skladatelja g. Jereb iz Litije in g. Kovačič iz Šmartna. Vse navzoče je pozdravil predsednik naše podružnice tov. Tišler. Vse pevske točke so bile nagrajene z velikim odobravanjem. Tamburaški orkester NSZ iz Ljubljane je koncertne točke izvajal tako precizno, da je zadivil vse navzoče. Zelo je publiko razgibala recitacija: »Drežnik Andrej govori«. Spevoigra »Kovačev študent«, za katero je vladalo veliko zanimanje, je uspela prav odlično.

S to akademijo je delavstvo zopet dokazalo, kako je v našem kraju potreben pokret nacionalnega delavstva v udejstvovanju na kulturnem in socialnem polju.

Na zadnji odborovi seji sta bila navzoča tudi tov. Gradišek in Skubic iz Šmartna, kjer sta dobila potrebna navodila za ustanovitev podružnice lesnega delavstva v Šmartnem in okolici. Na seji smo razmotrivali o vseh akcijah, ki so potrebne v borbi za zboljšanje položaja tekstilnega delavstva. Prepričani smo, da se bo naša podružnica prav krepko razvijala, kar bodo pokazale tudi volitve obratnih zaupnikov, katere pričakujemo v najkrajšem času.

Mežica

Občni zbor podružnice NSZ se bo vršil v nedeljo 9. marca t. l. ob 14. uri popoldne. Članstvo opozarjamo, da si za to nedeljo zagotovi pristo popoldne, ker bodo poročila odborov važna in tako zanimiva, da mora biti o delovanju odbora poučen vsak organiziran član; kajti potem bo šele lahko spoznal vrednost in znal ceniti delo strokovne organizacije.

Blagajnik naproša vse pomožne blagajnike, da takoj poravnajo članarino, ker bo le na ta način lahko pravočasno zaključil knjige in obračun centrali. Na občnem zboru boste dobili jasno sliko o denarnem stanju podružnice. Odbor naproša vse, ki so obljubili prispevke za društvene prostore, da do občnega zbora izročijo končni iznos, ker bomo na ta način zadostili obveznostim napram odboru za zgradbo Sokolskega doma. Društveni prostori bodo predvidoma gotovi do meseca julija in nam bo skoraj omogočeno nemoteno delovanje na strokovnem in kulturno-prosvetnem polju v lastnih prostorih. Prepričani smo, da ni med nami tovariša, ki se ne bi tega našega uspeha veselil in tako z majhnimi žrtvami pripomogel do napredka svoji prepotrebni strokovni organizaciji.

Odbor.

Novo mesto

Širša odborova seja bo v nedeljo, dne 9. marca t. l. v prostorih Sokolskega doma. Prisnite s seboj legitimacije.

Odbor.

V prihodnji številki »Nove Pravde« prične izhajati nov napet ljubezenski roman iz življenja naših ljudi

K novim zariam

Lakota v Belgiji

Hooverjeva komisija, ki je preučila razmere v zasedeni Belgiji, je prišla do zaključka, da bo na belgijskem ozemlju v kratkem nastopila prava lakota. Komisija pravi v svojem poročilu med drugim:

Po 15. februarju v Belgiji hudo primanjkuje moke in kruha, ker so zaloge pšenice in žita sploh izčrpane. Že doslej so bila mesta v Belgiji tri dni na teden brez kruha. Nemška okupacijska oblastva so poslala v Belgijo le neznatne količine živil.

Količine živil, ki se odmerjajo v Belgiji, so danes najmanjše v Evropi in ljudje doba komaj drobec tega, kar jim pripada na papirju. Krompir je mogoče kupiti le pod roko na tako imenovanem »črnem trgu«. V mestih ga sploh ni mogoče dobiti. Zaenkrat se še dobi malo sirovega masla, a kmalu bo izšla prepoved za izdelovanje sirovega masla, ker bo treba dati mleko otrokom, da ne bodo začeli umirati od lakote. Jajca so zelo draga, posušena zelenjava je razprodana. Tudi ostalih živil je v deželi zelo malo, predvsem hranil, ki so potrebna za doraščajoče otroke.

Čenče

Italijanski listi so javili, da je izšla v obliki ljudskega koledarja knjižica z naslovom »Molči!«. V knjižici se italijanska javnost opozarja na nevarnost vohunstva. »Zasede vohunov« piše v tej zvezi »Corriere della Sera«, so na delu, da sovražniku sporoče vse, kar se zdi povprečnemu človeku nevažno. Zato je prva dolžnost vsakega domoljuba, da nikjer ne govori z neznanci o naši vojski, prehrani, prometu in drugih zadevah italijanskega življenja. Neprijatelj ima povsod nameščene svoje zaupnike, ki love tudi najmanjše podrobnosti in jih javljajo naprej. Tudi poročila, ki so na videz čisto brez pomena, postanejo lahko dragocena, če jih dobi v roke sovražnik. Varujte se novih prijateljev in znancev, zlasti se varujte laskavih ponudb ljudi, ki jih še ne poznate dolgo, in bodite zelo oprezni v svojih dopisih. Pazno prečitajte pričujočo knjižico in se v vsem ravnajte po njenih navodilih.

Slike v omenjeni knjižici nazorno kažejo, kako lahko ničesar hudega sluteči človek izda po nevednosti in lahkomišelnosti važno skrivnost, ki je za nasprotnika zelo koristna.

Lepota na vzhodu

Pri nekaterih narodih se je ohranil do danes običaj, da prodajajo neveste. Pri teh narodih mora mladi mož plačati nevesto njenim staršem. Cena je seveda različna. V mohamedanskih deželah so se združili nezaposleni bivši pazniki haremov in ustanovili pisarne, kjer določajo cene hčerkam mohamedancev (muslimanov). Veljajo za prave strokovnjake in njihove cenitve se zmerom upoštevajo.

Zelo krasno dekle stane nad 8000 dinarjev. Kot zelo krasno velja na vzhodu dekle, ki ima velike oči, dolge lase, belo polt obraza in majhna usta. V nekaterih primerih je cena lahko tudi višja, nikdar pa ne sme presežati 12.900 dinarjev po naši vrednosti. Manj lepa dekleta, ki imajo na primer rjavo polt obraza ali pa slab značaj, veljajo okoli 4000 do 5700 dinarjev. Dekle, čigar lepota je sporna, se mora podvreči ocenitvi posebne komisije, ki jo sestavljajo trije takšni bivši haremski pazniki.

RADIO

Liubliana

od 9. do 16. marca

Nedelja, 9. marca. 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Ruski sekstet. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.00: Franz Schubert: Nedokončana simfonija v h-molu (plošče). — 10.30: Tamburaški septet (Kahne). — 11.15: Fantje na vasi, vmes plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17.00: Oddaja za našo vojsko (ob 25letnici prve jugoslovenske dobrovoljske divizije). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Ura slovenske pesmi in besede: Pesmi Zorka Prelovca (pel bo Slovenski vokalni kvartet) in branje Marije Kmetove. — 20.30: Bučarjevi napevi (sodelovalni bodo Mija Vidičeva, Avgust Berlot, Kazimir Drašler in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za oddih (plošče).

Ponedeljek, 10. marca. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Za veselje in zabavo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Jugoslovenski spored (radijski orkester). — 14.00: Poročila. — 17.30: Pester spored radijskega orkestra. — 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.30: Plošče. — 18.40: Gostota in razporeditev prebivalstva v Sloveniji (dr. Svetozar Ilešič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Zagreb govori. — 19.40: Plošče. — 19.50: Hudomušnosti (Fran Lipah). — 20.00: Rezervirano za prenos. — 21.30: Naši mladinski zbori (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila

Torek, 11. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Godba na pihala (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 14.15: Soiska ura: Abecede — Janko rad v šolo gre. Dvogovori s petjem (vodil bo Janko Sicherl). — 17.30: Iz čeških operet (plošče). — 18.10: Koncert na flavti (Slavko Korošec) ob spremljevanju klavirja (profesor Marjan Lipovšek). — 18.40: Rusko carstvo pod Romanovi (Fran Terseglav). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Fran Maselj Podlimbarski — pripovednik in narodni mučenik (Rudolf Dostal). — 19.40: Plošče. — 19.50: Vzgojna posvetovalnica (Vida Peršuhova). — 20: Koncert radijskega orkestra. — 21.15: Klavirski koncert Marte Osterc-Valjalove. — 22.00: Napovedi, poročila.

Sreda, 12. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Nekaj lahke orkestralne glasbe (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Šramel »Štirje fantje«. — 14.00: Poročila. — 17.30: Balalajke in mandoline (plošče). — 18.00: Za нравni prepoved naroda (Janez Kalan). — 18.20: Pevske vaje: Pojte z nami (vodil bo prof. Luka Kramolc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura: Vojaška oddaja. — 19.55: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča (v 1. odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, v 2. odmoru napovedi in poročila).

Četrtek, 13. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Iz raznih oper (plošče). — 12.30: Poročila, napovedi. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Domači trio. — 14.00: Poročila. — 17.30: V razvedrilo bo igral radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19: Nacionalna ura: Beograd govori. — 19.40: Plošče. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Klavirski koncert Dore Gušičeve. — 20.45: Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila.

Petek, 14. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11.00: Šolska ura: Slovenski narodoslovci (prof. Rafael Ba-

čar). — 12.00: Iz naše narodne zakladnice (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.10: Tujskoprometno poročilo: Pokljuka in Komna, ponosni planinski postojanki. — 17.30: Vsakemu nekaj (radijski orkester). — 18.10: Zenska ura: bodočnost (Cilka Vračkova). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Solun in zapadna Trakija (dr. Roman Savnik). — 19.40: Plošče. — 19.50: Planinec ljubi gorske cvetke (Pavel Kunaver). — 20.00: Rezervirano za prenos. — 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 15. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan ven-

ček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes. — 14: Poročila. — 17.00: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Slavka Vencajzova). — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Kako se ubranimo učinka zažigalnih bomb (inšp. inž. Dolenc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Naše budnice in koračnice (plošče). — 20.00: Zunanji pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Mirko Ljubič: Obleka ne dela človeka. Pisan večer. Izvajali bodo člani radijske igralske družine; vmes nekaj plošč. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Jugosloveni so najboljši vojaki v Evropi

Nedavno je v londonskemu radiu govoril poznavalec naših razmer Lackin o Jugoslovenih in o njihovih vojaških vrlinah. Med drugim je rekel: »Jugosloveni so resnično najboljši vojaki v Evropi. Vse države se zavedajo nevarnosti, v katero bi prišli, če bi si nakopale to odlično državo borcev za sovražnika, zato tudi nihče ne dreza vanjo s prenašnimi in trdimi vzpodbudami.«

Znani angleški novinar Garwin pa je rekel: »Jugosloveni, to se pravi Srbi, Hrvati in Slo-

venci, so znani po svojem zgodovinskem junaštvu in po svoji ljubezni do rodne zemlje. Zgodovina dokazuje, da so vselej smatrali vsako zahtevo po njihovi zemlji za neoprostljivo žalitev in ponižanje, ki jih ne sme prezreti za nobeno ceno. Jugoslovani spadajo v prvo vrsto najbojevitejših in najodločnejših narodov na svetu. To so tudi v pretekli svetovni vojni dokazali. Zlasti so dokazali to Srbi. Ljudstvo je nad vse svobodoljubno, vojška pa je prežeta z istim duhom.«

Italijanska Somalija šteje komaj milijon duš

Že prejšnji teden so zavzeli Angleži glavno mesto Italijanske Somalije v Afriki Mogadiscio (izgovori Mogadišo), od koder držijo v notranjost dežele vse važnejše ceste in tudi edina železnica. Iz Mogadiscia prodirajo angleške čete dalje ob obali. Razen tega so se angleške čete izkreale nepričakovano tudi na skrajnem severu te italijanske kolonije pri Guardafuju. Ti oddelki bodo, kakor kaže, prodirali nasproti južnim angleškim četam.

Italijanska Somalija se razprostira na skrajnem vzhodnem koncu afriške celine in obsega 200 do 400 km širok obmorski pas. Dolga je 1600 km, torej približno trikrat toliko, kolikor znaša razdalja med Ljubljano in Beogradom. Skrajna severna točka je Guardafui, ki so ga te dni nenadno zasedle angleške čete. Italijanska Somalija meri približno 600.000 kvadratnih kilometrov, torej nekoliko manj kakor dve in pol Jugoslavije. Ljudi pa živi tam le nekaj nad en milijon

Dežela je torej zelo redko naseljena. Niti dva prebivalca ne prideta povprečno na en kvadratni kilometer. Italijanska Somalija je vroča in suha dežela, ki jo v glavnem namakata reki Džuba na zapadnem koncu in Šebeli nekako na sredi.

Somali, ki žive v tej deželi, so zelo bojeviti mohamedanci. Žive kot pastirski narod, ki s svojimi čredami potuje iz kraja v kraj po tem precej pustem svetu. S kmetijstvom se bavijo le ob večjih rekah, kjer je svet še kolikor toliko rodovitnejši, čeprav je podnebje tod precej nezdravo. Tu pridelujejo tudi bombaž. V vsej deželi pa je najvažnejši vir dohodkov živinoreja.

Glavno mesto Italijanske Somalije je Mogadiscio, ki je zdaj tudi že v angleških rokah. Tu je imel svoj sedež Italijanski guverner. Mogadiscio je obenem tudi glavno somalijsko pristanišče s približno 30.000 prebivalci.

Ustavitev izplačevanja odškodnine svojcem delavcev, ponesrečenih v Ameriki

Že leta 1939, sta državi Zapadna Virginija in Pensilvanija, ki spadata med Zedinjene države, ustavili izplačevanje odškodnine izven ozemlja Zedinjenih držav bivajočim svojcem delavcev, ki so se ponesrečili v teh dveh državah. Ker je prav v teh dveh državah zaposleno na tisoče naših izseljencev v rudnikih, tvornicah in drugod, kjer so pogoste nesreče, je ta ukrep za nas gotovo zelo škodljiv. Mnogi svojci, katerih redniki so dali življenje za bogastvo tujcev so zdaj brez sredstev, in mnogi milijoni, ki so prej prihajali v Jugoslavijo na račun odškodnine, so izostali.

Ni treba razlagati, da so taki ukrepi skrajno krivični. Kakor poročajo zagrebški listi, so zanimanci najeli več odvetnikov, ki naj bi skušali v omenjenih državah doseči ponovno uveljavljenje prejšnjih zakonskih določb ali pa vsaj prepričitev podobnih sprememb v zakonodaji ostalih držav, pripadajočih Zedinjenim državam.

Po prejšnjih določbah je dobivala vdova našega rudarja, ki se je ponesrečil v Zapadni Virginiji po 30 dolarjev na mesec do smr-

ti ali do nove poroke. Razen tega je prejela še za vsakega otroka posebej po pet dolarjev. Še ugodnejši zadevni predpisi so veljali v Pensilvaniji. Ker se prav v Zapadni Virginiji in v Pensilvaniji ponesreči največ naših ljudi, si lahko predstavljamo, za kako težke milijone so svojci v domovini oškodovani.

V zagrebških »Novostih« piše Lupis-Vukić, da omenjeni odvetniki ne bodo zlahka uspehi s svojim posredovanjem. Treba bi bilo poznati vzroke, ki so dovedli omenjeni državci do takšnih ukrepov. »Treba se je vprašati,« izvaja pisec v »Novostih« ali Jugoslavija v svojih socialnih zakonih priznava iste pravice državljanom Zedinjenih držav kot svojim. Če jih priznava, ali dovoljuje, da se izplačuje brez ovir odškodnina svojcem ameriških državljanov, ki se ponesrečijo pri delu v Jugoslaviji? Če jugoslovenski zakoni tega ne priznava, ali potem ni morda to vzrok, da sta ameriški državci vzeli našim državljanom le tisto, česar mi njihovim ne dajemo?«